

SPROTOKOLL

Kyrkofullmäktige, Göteborgs Domkyrkopastorat

PLATS OCH TID

Restaurang Ooto, kl 17:00-19:40

LEDAMOTER

Lundquist, Olof *ordf*
Borssén, Jeanette (*närvarade via FaceTime*)
Bäckström, Malin
Carolusson, Mona, *ersätts av Margareta Peterson*
~~Dotevall, Thomas, ersätts av Jean Andreasson~~
Ekberg, Anna
Ekeröth, Elisabet
Forsgren, Barbro *2 v ordf*
~~Gejnäs, Ulrica, ingen ersättare~~
Hanson, Bo
~~Hektor, Andreas, ingen ersättare~~
~~Hultén, Stig, ersätts av Bo-Gunnar Henning~~
Hultin, Anna
Janson, Sten
Johansson, Nalle
Kalmendal, Robin

ERSÄTTARE

Andreasson Jean
~~Borglund, Magnus~~
~~Dobele, Lennart~~
~~Ekberg, August~~
Henning, Bo-Gunnar, *tjänstgör*
~~Jarlert, Anders~~
Josefsson, Elisabet, *tjänstgör*

SEKRETERARE

Helena Granstedt Löfman

NÄRVARANDE

Stefan Hiller, *domprost*
Lars-Ola Dahlqvist, *ordförande Valberedningen*
Michael Ekdahl, *ordförande Valnämnden*
Yngve Ernst, *sekreterare Valnämnden*
Anita Esping, *ledamot Valnämnden*
Staffan Holmgren, *hedersgäst*
Mattias Sundqvist, *Johannebergs församlingsherde*
Christoph Gamer, *Tyska Christinae och Haga församlingsherde*
Martin Folkelind, *kanslichef*
Ann-Britt Stedt, *HR-specialist*

PROTOKOLL NR

2/2021

DATUM FÖR MÖTET

2021-11-10

~~Kohlén, Ida, ersätts av Kristina Breide Söderpalm~~
~~Ljungars, Christina, ingen ersättare~~
Olsson, Jonas
~~Olsson, Per-Olof, ersätts av Elisabet Josefsson~~
Sager, Johan
Sahlin, Ann-Cathrine Kroon
Sjöstedt, Lennart (*närvarade via FaceTime*)
Stafsén, Pernilla
Söderberg, Lennart
~~Törning, Lisbeth, ersätts av Margareta Svensson~~
~~Viklund, Daniel, ingen ersättare~~
Wiklund, Niclas
Zwik, Stefanie

~~Monell, Cathrin~~
~~Pedersen, Amalia~~
Petersson, Margareta, *tjänstgör*
Persson, Gunnar
Svensson, Margareta, *tjänstgör*
Söderpalm Breide, Kristina, *tjänstgör*

PROTOKOLL

Kyrkofullmäktige, Göteborgs Domkyrkopastorat

DATUM FÖR MÖTET

2021-11-10

PROTOKOLL NR

2/2021

SIDA

2 (7)

Utses att justera

Justeringens
plats och tid

Margareta Petersson och Kristina Breide Söderpalm
Kyrkogatan 28, Gustavigården
2021-11-23, kl 14:30

Underskrifter

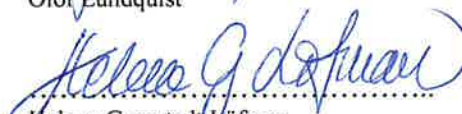
Ordförande

.....
Olof Lundquist

Paragrafer

18-32

Sekreterare

.....
Helena Granstedt Löfman

Justerande

.....
Margareta Petersson

Justerande

.....
Kristina Breide Söderpalm

ANSLAG/BEVIS

Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag

Organ

Kyrkofullmäktige i Domkyrkopastoratet

Sammanträdesdatum

2021-11-10

Datum för anslags
uppsättande

2021- 11-26

Datum för anslags
nedtagande

2021- 12-20

Förvaringsplats för
protokollet

Domkyrkopastoratets arkiv, Kyrkogatan 28

Underskrift

Innehållsförteckning

Sammanträdet öppnas.....	4
Andakt	4
Parentation över avliden ledamot	4
Upprop.....	4
Val av justerare/rösträknare samt tid för justering	4
Fastställande av dagordning	4
Föregående sammanträdes protokoll.....	4
Domprosten informerar	4
Kyrkorådets ordförande informerar	5
Lokalförsörjningsplan	5
Budget 2022	5
Utdelning av Staffan Holmgren medaljen.....	6
Revisionstjänster	6
Valnämnden informerar	6
Övriga frågor.....	7
Sammanträdet avslutas	7

PROTOKOLL	DATUM FÖR MÖTET	PROTOKOLL NR	SIDA
Kyrkofullmäktige, Göteborgs Domkyrkopastorat	2021-11-10	2/2021	4 (7)

§ 17

Ordförande Olof Lundquist öppnade mötet och informerade om kvällens upplägg. Två personer deltog via Facetime-länk.

Sammanträdet öppnas

Kl 18:00 tar fullmäktige paus för att dela ut Staffan Holmgren-medaljen.

§ 18

Ordföranden gav ordet till domprost Stefan Hiller som inledde med sång, textläsning och bön.

Andakt

§ 19

Mona Carolusson, ledamot i kyrkofullmäktige har avlidit.

**Parentation över
avlidnen ledamot**

Fullmäktiges ordförande höll parentation följt av en tyst minut för Mona.

§ 20

Helena Granstedt Löfman förrättade på ordförandes uppdrag upprop samt konstaterade att mötet var beslutsmässigt.

Upprop

§ 21

Margareta Petersson och Kristina Breide Söderpalm valdes till justerare/rösträknare.

**Val av
justerare/rösträknare
samt tid för justering**

Tid och plats för justering: se sid 2.

§ 22

Dagordningen fastställdes.

**Fastställande av
dagordning**

Under punkten *Övriga frågor* kommer blommor att delas ut.

Inga övriga ärenden anmäldes.

§ 23

Kyrkofullmäktige beslutade:

- att lägga föregående protokoll till handlingarna.

**Föregående
sammanträdes
protokoll**

§ 24

Domprost Stefan Hiller informerade om:

- ✚ Återgång till ordinarie verksamhet efter pandemin.

Domprosten informerar

Kyrkofullmäktige tackade för informationen.

KB-S

§ 25

Kyrkorådets ordförande Sara Waldenfors informerade.

- ✚ Tackade för de fyra åren som ordförande i Domkyrkopastoratets kyrkoråd.
- ✚ Sammanfattade de viktiga dokument som levererats och de processer som genomförts:
 - Församlingsinstruktion, FIN
 - Lokalförsörjningsplan, LFP
 - Miljödiplomering
 - Regnbågsnyckeln
 - Introduktion av ny domprost

**Kyrkorådets
ordförande informerar**

Kyrkofullmäktige tackade för informationen.

§ 26

Domprosten presenterade ärendet.

I den efterföljande diskussionen yttrade sig Sten Janson.

Kyrkofullmäktige beslutade

- att anta lokalförsörjningsplanen

Lokalförsörjningsplan

Dnr: P 2021-0016

Se bilaga

§ 27

Domprosten presenterade innehållet i underlaget.

Ett uppehåll togs kl 18:00 för utdelandet av Staffan Holmgren-medaljen, se paragraf 28.

I den efterföljande diskussionen om lokalförsörjningsplanen yttrade sig:

- Sten Janson
- Malin Bäckström

Budget 2022

Dnr: P 2021-0048

Se bilagor

På förslag av Sten Janson, med instämmande av Frimodig kyrka-gruppen, och efter medgivande av fullmäktiges ordförande fogades POSK-gruppens *Särskilda mening* till protokollet (se bilaga).

Kyrkofullmäktige beslutade att fastställa:

- Resultatbudget för 2022 och planåren 2023-2024, i enlighet med bilaga A
- Balansbudget per 2022-12-31, i enlighet med bilaga C
- Kyrkoavgiften för 2022, till 0,81 öre per skattekrone
- Att för kyrkotillhöriga i Tyska Christinae församling i Göteborg, som är folkbokförda utanför Domkyrkopastoratet, fastställa kyrkoavgiften för 2022 till 0,81 öre per skattekrone

KB-8

§ 28

Sara Waldenfors, Bo Hanson och Anna Ekberg introducerade ärendet. Västerås stift fanns med via länk där Karin Perers överlämnade medaljen till Britas Lennart Eriksson, präst och tidigare stiftsdirektor i Västerås stift. På plats i Västerås fanns även Peter Åström och Åke Paulson.

Utdelning av Staffan Holmgren medaljen
Dnr: P 2019-0071

Medaljen delades ut *för framstående insatser inom kyrklig administration* och delas ut för fjärde gången i ordningen.

Britas Lennart tackade för medaljen.

§ 29

Domprosten presenterade ärendet.

Revisionstjänster
Dnr: P 2021-0058

Kyrkofullmäktige beslutade

- att förlänga avtalet med E&Y för 2022 (med option på förlängning)

§ 30

Valnämndens ordförande, Michael Ekdahl, informerade om det genomförda valet som ägde rum 19 september.

Valnämnden informerar

I valnämnden arbetar:

- Margareta Svensson
- Elisabeth Ekeröth
- Yngve Ernst
- Anita Esping
- Ulrica Gejnäs
- Andreas Hektor
- Anders Jarlert
- Pernilla Stafsén
- Margareta Svensson
- Lennart Söderberg
- Hartmut Walburger
- Niclas Wiklund

Medskick till framtidens budget: att spara ekonomiskt utrymme för valarbetet.

Kyrkofullmäktige tackade för informationen.

KB-S

§ 31

Kyrkofullmäktiges ordförande Olof Lundquist tackade för sin tid som ordförande. Han tackade särskilt:

Övriga frågor

Yngve Ernst
Michael Ekdahl
Lars-Ola Dahlqvist
Sten Janson
Magnus Borglund
Sara Waldenfors
Barbro Forslund
Jesper Eneroth
Domprosten
Pastoratets kansli

Kyrkorådets ordförande Sara Waldenfors tackade därpå kyrkorådets vice ordförande Bo Hanson för lång och trogen tjänst.

Blommor delades ut till fullmäktiges presidium och till kyrkorådets presidium, samt till valnämndens ordförande.

§ 32

Ordförande Olof Lundquist tackade för kvällens sammanträde och avslutade mötet.

Sammanträdet avslutas

Efter mötet intogs en gemensam middag på restaurang Ooto.

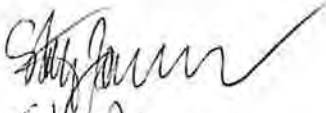

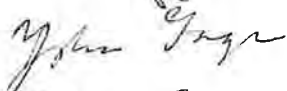
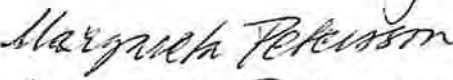
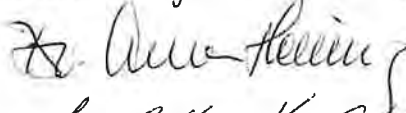
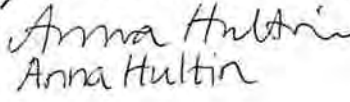

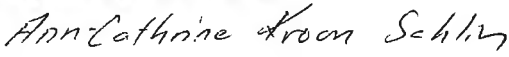
A
MB
KB-S

2021-11-10

Särskild mening antecknad till protokollet till kyrkofullmäktige i Göteborgs domkyrkopastorat 10 november 2021-11-10, pkt 11 (enl. KO 3 kap 35§ med kommentar).

Den ekonomiska situationen för Göteborgs domkyrkopastorat är allvarlig och en neddragning med 7,5 miljoner åren 2022 och 2023, motsvarande 12 tjänster, får naturligtvis kännbara konsekvenser för verksamheten. Vi i POSK-gruppen menar att det är viktigt att kyrkoråd och domprost/förvaltningschef noggrant analyserar konsekvenserna av olika alternativa personalnedskärningar eller andra nedskärningar när budgeten skall verkställas under kommande budgetår och planperiod, och att man då verkar för att kärnverksamheten, i form av vinningstjänster eller kyrkliga profiltjänster, drabbas så litet som möjligt.

Göteborg dag som ovan

 Sören Janson	 Anna Euberg
 Johan Sager	 Margareta Petersson
 Anna Hultin	 Anna Hultin
 Ann-Cathrine Kroon Schlin	 Ann-Cathrine Kroon Schlin

K B-S

Reviderad senast: 2021-09-21

Lokalförsörjningsplan

LOKALFÖRSÖRJNINGSPLAN GÖTEBORGS DOMKYRKOPASTORAT 2022-2032

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	4
2. Mål och förutsättningar	5
Mål och utgångspunkter i församlingsinstruktionen	5
2.1 Kyrkobyggnadernas särställning.....	5
2.2 Mål för lokalförsörjningen.....	6
2.3 Fastighetspolicy	6
2.4 Möjligheter	6
3. Omvärldsbeskrivning.....	7
3.1 Översikt	7
3.2 Befolkningsutveckling.....	7
3.3 Planerat bostadsbyggande	8
3.4 Arbete, skola och fritid	8
3.5 Kommunikationer.....	9
3.6 Risk och krisberedskap	9
3.7 Analys	10
4. Fastighetsbestånd och utveckling	11
4.1 Pastoratets bestånd av byggnader, lokaler och mark	11
4.2 Uppskattning av kyrkornas nyttjande	12
4.3 Uppskattning av församlingshemmens nyttjande	13
4.4 Intäkter	15
4.5 Pastoratets kostnader för byggnader, lokaler och mark.....	17
4.6 Planerat underhåll	19
4.7 Befolknings- och medlemsutveckling i Domkyrkopastoratet.....	20
4.8 Ekonomisk utveckling	20
4.9 Energianvändning.....	21
4.10 Miljöpåverkan.....	23
4.11 Personal	23
4.12 Verksamheternas behov av kyrkor och församlingshem	24
4.13 Arbetsplatser	25
5. Åtgärdsplan och konsekvensanalys.....	27
5.1 Åtgärdsförslag	27
5.2 Jämförande analys.....	40

Lokalförsörjningsplan

5.3 Framtida fastighetsförvaltning	42
6. Referenslista	43
6.1 Övrigt material.....	43
Bilaga 1.	44
Mindre åtgärder som kan genomföras utanför LFP	44
Bilaga 2.	46
Åtgärdsförslag för framtiden.....	46

K B-S

1. Inledning

Göteborg domkyrkopastorat utgörs av församlingarna Domkyrko, Tyska Christinae, Vasa, Johanneberg, Haga och Annedals församling. I dessa församlingar finns tillsammans nio kyrkor. I pastoratet ingår även Studentpräster, Sjukhuskyrkan på Sahlgrenska universitetssjukhuset och verksamheten för människor med funktionsvariationer i Guldhedskyrkan, som alla är gemensamma verksamheter och drivs tillsammans med andra pastorat och församlingar i Göteborg.

Detta är pastoratets gemensamma lokalförsörjningsplan, den omfattar samtliga sex församlingar. Lokalförsörjningsplanen beräknas fastställas av kyrkofullmäktige den 10 november 2021. Planen omfattar perioden 2022–2032.

De analyser och prognoser som redovisas i planen utgår från utfallet 2019.

Enligt kyrkoordningen ska varje pastorat eller församling som inte ingår i ett pastorat ha en lokalförsörjningsplan. Lokalförsörjningsplanen ska fastställas av kyrkofullmäktige, och kyrkorådet ska minst vart fjärde år pröva om den ska ändras (kyrkoordningen 3 kap. 2 § och 47 kap. 12 §). Närmare bestämmelser finns i Svenska kyrkans bestämmelser om lokalförsörjningsplaner (SvKB 2018:8).

Lokalförsörjningsplanen för Göteborgs Domkyrkopastorat är upprättad i enlighet med kyrkoordningen och Svenska kyrkans bestämmelser. Enligt bestämmelserna ska lokalförsörjningsplanen innehålla redogörelser för:

- Kyrkofullmäktiges mål för lokalförsörjningen
- Verksamhetens utveckling samt behov av mark, byggnader och anläggningar
- Bestånd av mark, byggnader och anläggningar
- Planerade åtgärder
- Konsekvensanalys

Lokalförsörjningsplanen har upprättats av pastoratets arbetsgrupp för lokalförsörjningsplanering¹, lett av processledaren. Dialog, överväganden och prioriteringar har gjorts av pastoratets domprost, enhetsansvariga från församlingar och verksamheter, församlingsråden, kyrkorådet och fastighetsutskottet. Beredningen av planen har skett i kyrkorådet enligt de rutiner som gäller inför beslut i kyrkofullmäktige. Församlingsråd och ledningsgrupp har haft möjlighet att granska dokumentet inför kyrkorådets slutliga överlämnande.

¹ Arbetsgruppen för lokalförsörjningsplanen:
Processledare: Helena Granstedt Löfman
Fastighet: Sara Strindevall Språng / David Råsmark
Ekonomi: Ann-Chatrin Lindgren / Viktoria Buti
Kommunikation: Jonatan Sverker
Domprost: Stefan Hiller

2. Mål och förutsättningar

Mål och utgångspunkter i församlingsinstruktionen

Enligt Svenska kyrkans bestämmelser ska lokalförsörjningsplanen relatera till församlingsinstruktionen. Det betyder att lokalförsörjningsplanen ska bidra till att församlingarna kan utföra sitt uppdrag och sin kallelse i lokaler som är ändamålsenliga med en långsiktigt hållbar resurshushållning.

Domkyrkopastoratet lyfter i sin församlingsinstruktion fram tre områden som pastoratet särskilt ska prioritera:

1. Fokusera på medlemskommunikationen

Påverka medlemsutvecklingen i positiv riktning. Pastoratet ska arbeta efter en kommunikationsplan för medlemsutveckling som innehåller långsiktiga arbetssätt för att nå medlemmarna.

2. Stärk det strategiska utbytet med omvärlden

Att strategiskt samverka med andra aktörer i pastoratet för att målmedvetet nå ut med evangeliet. Pastoratets församlingar och övriga verksamheter bygger relationer och utvecklar samverkansformer med andra aktörer.

3. Utnyttja potentialen i att vara kyrka i storstad

Utveckla hållbara arbetssätt som möter behov och längtan hos storstadens människor, med särskilt fokus på 0-25 år samt pastoratets stora ålderskategori, 20-40 år. Pastoratets församlingar och övriga verksamheter utvecklar nya arbetssätt som möter storstadsmänniskans andliga längtan. Domkyrkopastoratet ska leva upp till kraven på en miljömedveten kyrka som tar sitt skapelseansvar på allvar. Domkyrkopastoratet ska vara aktivt pådrivande och självrannsakande i arbetet för en hållbar kyrka och en hållbar stad.

2.1 Kyrkobyggnadernas särställning

Enligt Svenska kyrkans bestämmelser ska kyrkobyggnadernas särställning beaktas i lokalförsörjningsplaneringen. Kyrkobyggnaderna är unika, de är viktiga identitetsbärare för såväl enskilda församlingsmedlemmar som för alla som vistas i församlingen. De är också nödvändiga för att församlingarna ska kunna utföra sina grundläggande uppdrag. Det kyrkliga kulturarvet är ett av de mest värdefulla inslagen i Göteborgs stadsmiljö.

Samtliga kyrkor, förutom Buråskyrkan, är skyddade enligt kulturmiljölagens fjärde kapitel. För skyddade kyrkobyggnader och kyrkotomter gäller att de ska vårdas och underhållas så att deras kulturhistoriska värden inte minskar och deras utseenden och karaktärer inte förvanskas. De får inte på något sätt väsentligt förändras utan tillstånd av Länsstyrelsen.

2.2 Mål för lokalförsörjningen

Kyrkofullmäktige beslutade 2021-05-27:

Det övergripande målet med Göteborgs Domkyrkopastorats lokalförsörjningsplan är att tillgodose behovet av ändamålsenliga lokaler för att församlingarna ska kunna utföra den grundläggande uppgiften.

Lokalförsörjningsplanens mål är även att:

- föreslå sätt att utveckla de befintliga lokalerna
- föreslå sätt att utöka de externa intäkterna
- föreslå sätt att anpassa fastighetsbeståndet
- föreslå metoder för att minst 25 procent av pastoratets fastighetsutgifter år 2025 täcks av fastighetsintäkter

Domkyrkopastoratets fastighetsvision är att ha attraktiva, effektiva och miljöanpassade lokaler som tillsammans med ett väl förvaltad kulturarv stöder kyrkans utveckling in i framtiden.

Domkyrkopastoratet har satt ett miljömål med besparing av energi till 0,5 procent per år. Miljömålet ska eftersträvas genom investeringar som planeras och budgeteras för årligen.

2.3 Fastighetspolicy

Utdrag ur pastoratets fastighetspolicy:

”För att säkerställa fastighetsinnehavets framtid och dess övergripande mål och vision finns ett långsiktigt mål att:

- utveckla befintliga lokaler
- utöka de externa intäkterna
- på ett konstruktivt sätt minska fastighetsbeståndet.”

2.4 Möjligheter

Följande sju punkter valdes ut i fastighetsutskottets Fastighetsutredning (2020-02-03):

1. Ökad användning/mer betalt för extern uthyrning till konserter, konferenser, seminarier etc.
2. Samnyttjande med annan kyrka/församling.
3. Modernare kontorslösningar med flexibla arbetsplatser och färre enskilda rum.
4. Flytta in arbetsplatser, sammanträdesrum, körövningar m.m. i kyrkorna.
5. Extern uthyrning av rum och avdelningar, främst i församlingshemmen.
6. Ombyggnad och tillbyggnad för kompletterande användning, t.ex. studenthem, äldreboende och förskolor.
7. Avyttring av outnyttjade/kostsamma byggnader.

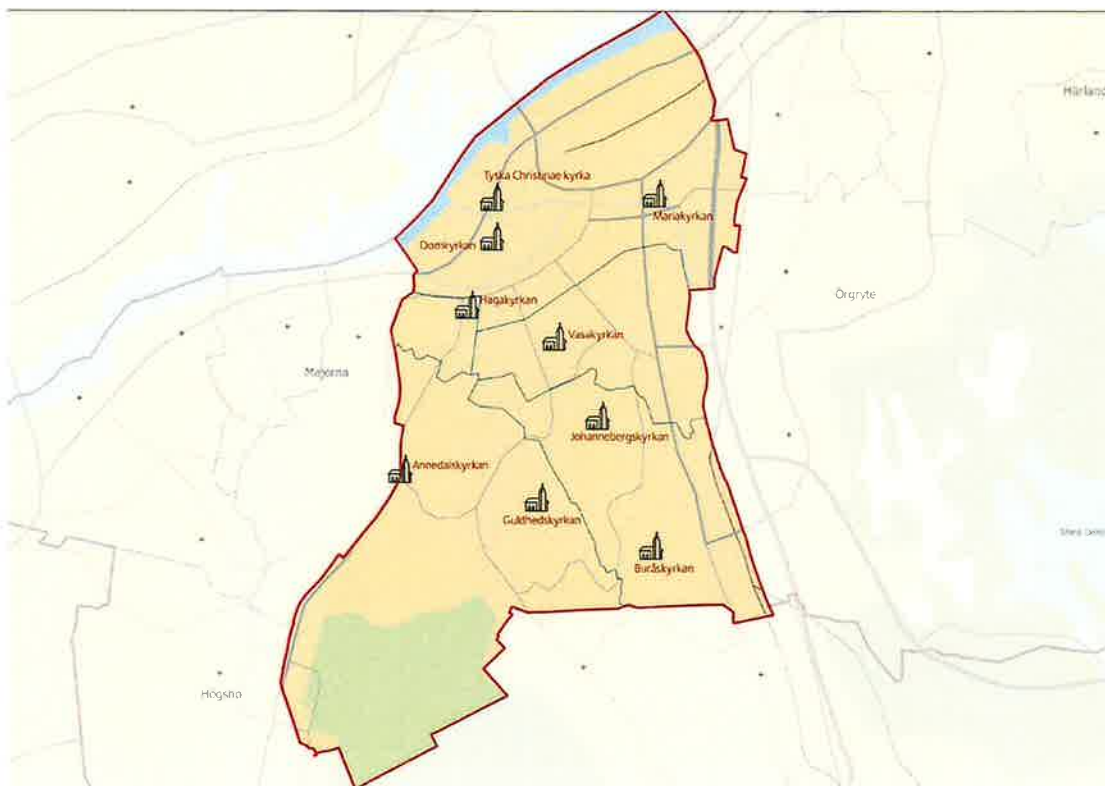
3. Omvärldsbeskrivning

3.1 Översikt

Utmärkande för Göteborgs domkyrkopastorat är att det innefattar de centrala delarna av Göteborg. Här finns till exempel Nordstan, Avenyn, Liseberg, Götaplatsen med dess kulturinstitutioner, Trädgårdsföreningen och Botaniska trädgården. Inom pastoratet ryms Sahlgrenska universitetssjukhuset och flera äldreboenden samt grundskolor, gymnasier och universitet.

De flesta stora kristna samfund finns representerade inom pastoratets territorium, liksom många andra religiösa samfund.

Figur 1. Karta över Domkyrkopastoratet

3.2 Befolkningsutveckling

2019 bodde det 77 914 människor i pastoratet. Nästan hälften av dem (49,8 procent) (Domkyrkopastoratet, 2021) var medlemmar i Svenska kyrkan. Området har ett positivt befolkningsnetto - det är nästan dubbelt så många som föds i området jämfört med hur många som avlider. Domkyrkopastoratet har en negativ medlemsutveckling vilket bland annat beror på att det är betydligt färre som döps än det är medlemmar som avlider. Samtidigt begär betydligt fler utträde än inträde. Under 2020 skedde 72 aktiva inträden jämfört med 661 aktiva utträden (Domkyrkopastoratet, 2021).

Handwritten notes:
M
R B-S

Göteborgs befolkning har ökat kraftigt under de senaste tio åren. Inom Domkyrkopastoratets gränser uppförs eller planeras flera stora byggnadsprojekt, vilket betyder att befolkningen med största sannolikhet kommer fortsätta att växa. En ny stadsdel i Gullbergsvass planeras stå färdig kring 2050. I den beräknar kommunen att 20 000 människor kommer att bo och arbeta.

Kommunens befolkningsprognos sträcker sig fram till 2027. Med utgångspunkt i den kan befolkningen i pastoratet uppskattas till omkring 84 000 år 2027. (Göteborgs stad, 2021)

Befolkningen i pastoratet består i hög grad av unga vuxna, alltså i åldrarna mellan 20 och 40 år. Jämfört med Göteborg som helhet bor relativt få barn i pastoratet. Enligt Göteborgs kommun är det en tydlig trend att unga flyttar in till staden för studier eller arbete för att sedan flytta ut till kranskommuner när man bildar familj.

Majoriteten av den vuxna befolkningen är välutbildad med goda levnadsvillkor. Pastoratet har lägre andel människor med utländsk bakgrund än Göteborg i stort. (Stadsledningskontoret, 2020) Befolkningstillväxten i kommunen som helhet beror främst på arbetskraftsinvandring och annan invandring.

3.3 Planerat bostadsbyggande

På Göteborgs stads hemsida står följande: "Göteborg har inlett sitt största utvecklingssprång i modern historia. Stan ska växa med nära en tredjedel till 2035. Vi ska göra plats för 150 000 nya göteborgare och bygga 80 000 nya bostäder och lika många arbetsplatser." (Göteborgs stad, 2021)

Kyrkan och stadsutvecklingen

Västlänken håller på att växa fram och i nära samband med den pågår flera stadsutvecklingsprojekt. Det största är vid centralstationen, där en helt ny stadsdel ska byggas på det gamla stationsområdet och österut mot Gullbergsvass, i pastoratets nordöstra hörn. Vid Korsvägen, i det så kallade evenemangsområdet, planeras för nybyggnation i stor omfattning. I samtliga delar kommer stadsområdena förtätas med både bostäder, handel och företagsverksamhet, men också fritids- och kulturaktiviteter. Sahlgrenska sjukhuset med Medicinareberget är ytterligare ett projektområde där mycket nytt kommer att byggas, med närhet till Linnéplatsen och Annedalskyrkan.

3.4 Arbete, skola och fritid

Få pastorat, om ens något, kan mäta sig med det utbud av fritidsaktiviteter och utbildningsmöjligheter som finns inom Domkyrkopastoratets gränser.

Det finns många grundskolor inom pastoratet och från hela Göteborg kommer unga som går i gymnasier i den centrala staden. Pastoratet präglas också av Göteborgs universitet och Chalmers tekniska högskola, som har omkring 60 000 studenter tillsammans. Inom pastoratets gränser finns flera stora studentboenden.

Även om hemarbete kan bli vanligare i framtiden så kommer fortfarande många att arbeta i Göteborgs centrum. Flera kontorshus uppförs i dagsläget inom pastoratets gränser. Att

K
M
KB-S

pendla in till staden kommer att underlättas av de många infrastruktursatsningarna i regionen.

Det finns drygt 30 gymnasieskolor inom pastoratets gränser, med tillsammans drygt 15 000 elever.

I oktober 2019, före coronapandemin, var 3,5 procent arbetslösa i centrum.

3.5 Kommunikationer

Västlänken är en tågtunnel under centrala Göteborg med tre nya tågstationer under jord: Centralen, Hagakyrkan och Korsvägen. Dessa planeras vara klara år 2026. Västlänken förväntas öka inpendlingen med tåg till Göteborg, de tre nya stationerna blir viktiga knutpunkter med anslutande spårvagns- och busslinjer, men också med närhet till arbetsplatser i centrala staden. Station Haga ligger precis vid Hagakyrkan och nära Vasakyrkan, den kommer att öka antalet människor som passerar kyrkorna.

Kollektivtrafiken inom staden påverkas avsevärt av Västlänken, med nya linjer och hållplatser.

3.6 Risk och krisberedskap

Stadsledningskontorets har sammanställt de tio högst värderade riskerna för staden. Riskerna är av sådan karaktär att de bedöms drabba flera av stadens verksamheter, människor som bor och befinner sig inom det geografiska området samt samhällets funktionalitet i stort inklusive påverkan på miljö och egendom.

Sammanställningen identifierade följande tio fokusområden som mest överhängande:

1. Extremväder
2. IT
3. Bränder/explosioner
4. Vatten och avlopp
5. Sociala konflikter/social obalans, otillåten påverkan, gängkriminalitet och organiserad brottslighet
6. Transport och trafik
7. Hot och våld mot personal och brukare
8. El
9. Terrorism och sabotage
10. Informationssäkerhet

För tre av de tio riskerna (vatten och avlopp, transport/trafik och bränder/explosioner) bedöms i nuläget det löpande riskreducerande arbetet som tillräckligt. De övriga är, enligt Göteborgs stad, föremål för ytterligare insatser. (Göteborgs stad, 2021)

Extremväders påverkan på pastoratets byggnader

På regional nivå har arbetet med kulturarv och klimatförändringar kommit igång under 2010-talet. Flera kommuner har integrerat frågan om klimatförändringar i sitt riskhanteringsarbete.

Länsstyrelserna och regionerna i Västsverige har tillsammans med Riksantikvarieämbetet under några år arbetat med att undersöka hur kulturarvet kommer att påverkas av klimatförändringarna.

Vatten kommer i Västsverige att vara den gemensamma nämnaren för många av de effekter man ser påverkar förutsättningarna för kulturarvet. Oftast handlar det om för mycket vatten, i form av stigande havsnivå, som leder till översvämningar samt ökad nederbörd som leder till översvämningar, skredrisker, skadeinsekter, fuktproblem med mera.

Generellt bedöms merparten av tätorter belägna vid kust, sjöar och vattendrag påverkas i högre grad än andra tätorter. Kulturvärdena i centrala Göteborg kan komma att påverkas mest i länet beroende på hur översvämningsskyddet kommer att lösas (murar, vallar med mera).

I rapporten föreslås riktade informations- och samverkansinsatser mot flera olika målgrupper varav Svenska kyrkan är en. I vissa fall är det själva samverkan, utbytet och dialogen som är viktig, i andra fall behövs anpassat informationsmaterial.

Klimatförändringarna kommer att ställa nya eller kanske framför allt ökade krav på förebyggande fastighetsunderhåll och förbättrat skalskydd. En annan underhållsaspekt är att det förmodligen kommer krävas tätare intervaller av framförallt fasadunderhåll (rengöring, ommålning samt biologisk sanering av alger och lavar). Klimatanpassningsåtgärder i form av energibesparingsåtgärder och solpaneler i stor omfattning är möjliga scenarier som måste hanteras.²

3.7 Analys

Omvärldsbeskrivningen tydliggör några av pastoratets utmaningar och möjligheter. Pastoratet är del av en stad som växer, med nya bostäder och kontorslokaler i områden där det idag inte finns något kyrkorum. Det är därför viktigt att Domkyrkopastoratet planerar för olika former av närvaro i dessa områden.

Den globala klimatkrisen avspeglar sig i kommunens risk- och sårbarhetsanalys, med extremväder som största hot. Klimatkrisen har lett till en fördjupad känsla av allvar och brådska. Pastoratet prioriterar hållbarhetsarbetet och lyfter bland annat fram det i ett av sina tre fokusområden (se Församlingsinstruktionen). Kyrkans uppdrag är att sprida hopp, men den kan också bana väg för nya, mer hållbara sätt att leva. Som en aktör med flera stora fastigheter och med en förtroendeingivande röst kan pastoratet driva och vara ett föredöme i arbetet för ett hållbart samhälle.

Omvärldsbeskrivningen berättar att pastoratet har en befolkning som till stor del består av unga vuxna, ofta med svag anknytning till kyrkan. Unga är mycket utträdesbenägna, och de anger ofta avsaknaden av en tro som anledning till att lämna kyrkan.

² Sammanfattning ur rapporten Kulturarv för framtida generationer, med klimatperspektiv på Västsveriges kulturarv, 2019

[Handwritten signature]
[Handwritten signature]
K B-S

Att arbeta för att nå alla medlemmar är därför avgörande för pastoratets framtida arbete. De som överväger att lämna kyrkan behöver informeras om allt som kyrkan gör så man ser vikten av att stanna kvar, och de som överväger att bli medlemmar ska känna sig välkomna.

Det sjunkande medlemstalet påverkar ekonomin. Pastoratet och dess församlingar kommer att behöva göra tydliga prioriteringar för att nå ut i samhället och samtidigt behålla en levande verksamhet i kyrkorna.

4. Fastighetsbestånd och utveckling

I kapitlet sammanfattas behovet av mark, byggnader och anläggningar under perioden 2022–2032.

Uppgifterna om verksamhetens utveckling är hämtade från församlingsinstruktionen, församlingarnas verksamhetsplaner, protokoll, samt från en enkätundersökning som de verksamhetsansvariga fyllde i under februari-mars 2021.

4.1 Pastoratets bestånd av byggnader, lokaler och mark

Domkyrkopastoratet består av sex församlingar som tillsammans nyttjar 14 byggnader. I byggnadsbeståndet ingår nio kyrkobyggnader varav Guldhedskyrkan och Johannebergskyrkans byggnadskroppar är sammanbyggda med församlingshemmen. Buråskyrkan är en stadsdelskyrka där samtliga funktioner ryms i en byggnadskropp. Annedalskyrkans församlingshem är sedan 1971 integrerat i kyrkobyggnaden. Utöver detta finns fyra fristående församlingshem varav ett är inhyrt³. Totalt omfattar de 14 byggnaderna en sammanlagd yta på ca 14 453 kvm.

Ägoförhållanden

Ägoförhållandena för marken som Domkyrkopastoratets byggnader står på ser olika ut. Domkyrkopastoratet äger fastigheterna där Tyska Christinae kyrka, Gustavigården och Haga församlingshem är belägna. Mariakyrkan, Gustavi domkyrka, Vasakyrkan och Hagakyrkan står på kronodonationsjord. Annedalskyrkan kunde byggas på sin plats efter särskilt beslut i stadsfullmäktige men lagfart saknas⁴ och vem som är lagfaren ägare behöver utredas. Vasa församlingshem, Guldhedskyrkan, Johannebergskyrkan och dess församlingshem samt Buråskyrkan står på mark ägd av Göteborgs stad. Pastoratet är tomträttsinnehavare och har nyttjanderätt så länge byggnaderna används till kyrkligt ändamål. Nyttjanderätten är reglerad i ett arrendeavtal.

Arrendestället får användas endast för de ändamål som anges i arrendeavtalet, exempelvis kyrkobyggnad enligt arrendeavtalet för Guldhedskyrkan eller församlingshem enligt avtalet för Vasa församlingshem, så kallat kyrkligt ändamål.

³ Avser Lilla Maria. Hyresavtalet upphörde 2021-04-30. Då lokalförsörjningsplanen utgår från år 2019 är Lilla Maria med i de flesta beräkningarna.

⁴ Uppgiften baserad på utdrag ur Metria, ekonomisk reglering inför samfällighetens upphörande, genomgång av äldre stadsplaner samt intervjuer med tidigare anställda på samfälligheten. För vidare utredning krävs extern kompetens.

4
K B-S

Kyrkligt ändamål innebär att byggnaden ska användas på ett sådant sätt att församlingen kan utföra den grundläggande uppgiften, vilket utöver kyrkliga handlingar även kan innebära förutsättningar för administration, arbetsplatser med mera. Det finns inte specificerat hur stor del av en byggnad som måste användas för kyrkligt ändamål.

Enligt Kyrkoordningen (KO 2 kap. 2§) får församlingen bedriva näringsverksamhet om den har naturlig anknytning till församlingens grundläggande uppgift.

4.2 Uppskattning av kyrkornas nyttjande

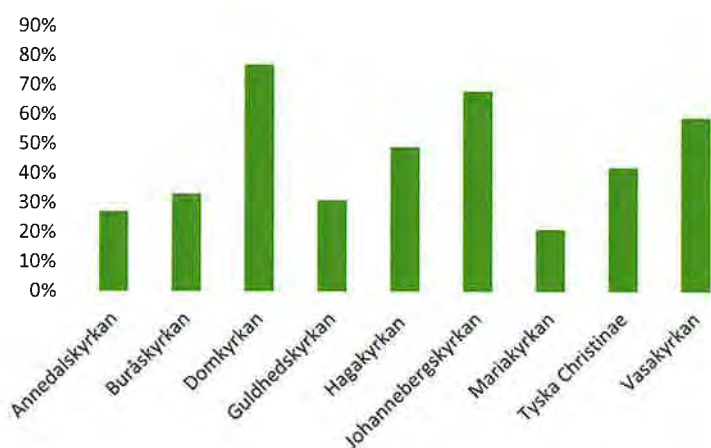
Metod

Nyttjandet av lokalerna och kyrkorummen har analyserats genom beräkningar av byggnadernas bokningsgrad i Aveny under 2019. *Fyllnadsgraden* (antal deltagare fördelat på antal platser) har undersökts men på grund av stora brister i statistiken för antal deltagare anses beräkningarna vara för missvisande för att redovisas i lokalförsörjningsplanen.

Nyttjandegraden är beräknad på samtliga antal bokade tillfällen i Aveny fördelat på 10 timmar per dag varje dag under hela året. Det innefattar gudstjänster, förrättningar, konserter med mera. Antal timmar per tillfälle saknas i statistiken för kyrkobyggnaderna varför vi har uppskattat antal timmar per sammankomst till 2 timmar.

Resultatet presenteras i diagrammet nedan.

Diagram 1. Nyttjandegrad kyrkor, uppskattning

led
K B-S

4.3 Uppskattning av församlingshemmens nyttjande

Metod

Nyttjandet av församlingshemmen har analyserats genom beräkningar av byggnadernas *bokningsgrad*⁵ i bokningssystemet. I analysen har enbart de lokaler inkluderats som hör till kärnverksamheten. Det vill säga personalrum, fikarum och andra biytor har strukits.

Efter att resultatet från analysen sammanställdes har verksamheterna fått granska siffrorna. I de fall statistiken inte upplevdes stämma överens med verkligheten har den upplevda nyttjandegraden fått väga tyngre. *Nyttjandegraden*⁶ är alltså en uppskattning av hur mycket lokalen de facto har använts och bygger både på bokningsgraden och på verksamhetens egen upplevelse. Detta tillvägagångssätt valdes eftersom tillförlitligheten av de registrerade bokningarna kan ifrågasättas. Lokalerna används både mer och mindre än vad statistiken visar vilket beror på att man fortfarande arbetar med att få in rutinen att alltid boka lokalerna samt att inte boka mer tid än man faktiskt nyttjar.

Nyttjandegraden visar bokad tid i förhållande till tillgänglig tid. I analysen för församlingshemmen har vi, precis som med kyrkorna, räknat med att lokalerna är tillgängliga och bokningsbara 10 timmar per dag, varje dag, hela året. Detta bör betraktas som ett konservativt antagande⁷ eftersom många av de församlingsstyrda verksamheterna tar sommar- och juluppehåll, vilket påverkar nyttjandegraden negativt. Eftersom lokalerna likväl kan bokas för till exempel dopkaffe under såväl semestertid som juluppehåll har vi dock räknat dem som bokningsbara året runt.

Resultat

Ett vanligt mål för lokalförsörjningsplaner är att nå en nyttjandegrad på 20 procent för samlingsalar.

I diagrammet åskådliggörs nyttjandegraden för **hela** församlingshemmen. Dess lokalers nyttjande har alltså slagits samman till en gemensam siffra. För en djupare analys kan varje enskild lokals nyttjande presenteras individuellt.

Beräkningar för 2019 visar en varierad nyttjandegrad för församlingshemmen på mellan 11 och 62 procent.

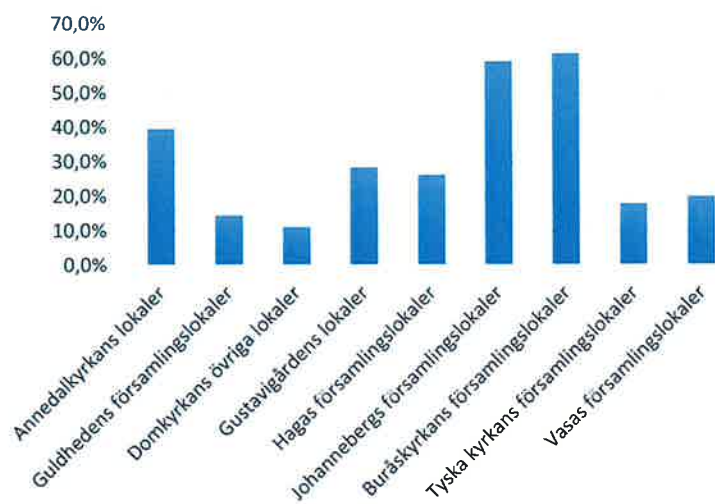
Uppskattning av kyrkornas nyttjande presenterades separat i avsnitt 4.2.

⁵ Bokningsgrad: Hur mycket lokalen är bokad i bokningssystemet, Aveny.

⁶ Nyttjandegrad: Hur mycket lokalen faktiskt har använts. Nyttjandegraden har här uppskattats med hjälp av bokningsgrad men där hänsyn tagits till verksamheternas egen uppfattning.

⁷ *Konservativt antagande* innebär ett antagande som ger ett icke förmånligt resultat. Det är ett antagande man väljer för att ha marginal i sitt resultat. I detta fall innebär det att lokalerna beräknas som bokningsbara i större utsträckning än vad analysen kräver. Detta för att ha marginal i analysens slutsats.

Diagram 2. Uppskattning av församlingslokalernas nyttjandegrad, exklusive kyrkorummen

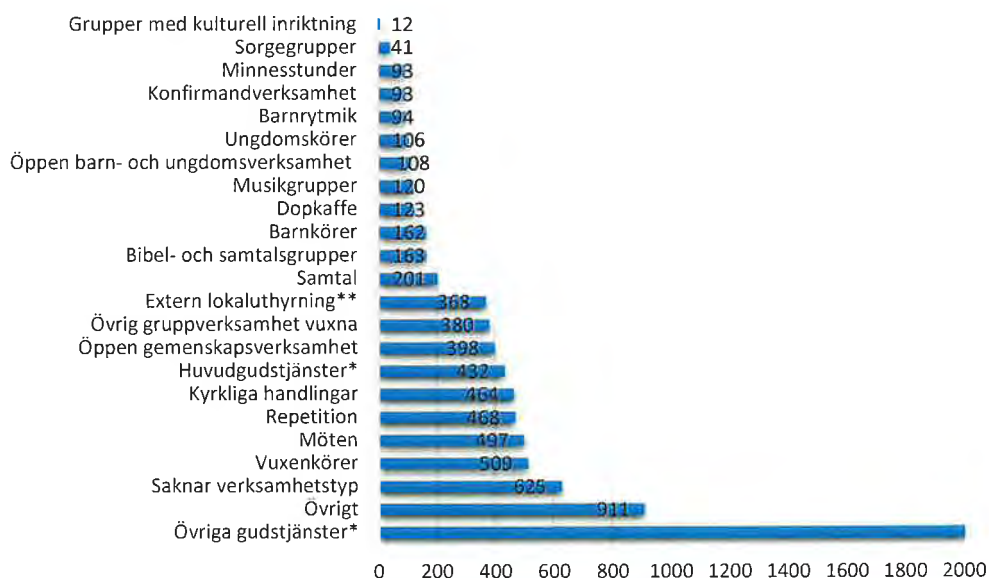
Pastoratets verksamheter

Diagrammet nedan presenterar vilka verksamheter som bokade in sina sammankomster i bokningssystemet under 2019, samt vid hur många tillfällen verksamheterna träffades.

I diagrammet *Antal tillfällen* presenteras hela pastoratet samlat.

Handwritten signature and initials: K B-S

Diagram 3. Antal tillfällen, hela pastoratet

* Med huvudgudstjänster menas de gudstjänster som firats som söndagens eller kyrklig helgdags huvudgudstjänst, oavsett om det är högmässa eller temagudstjänst. "Övriga gudstjänster" är de gudstjänster som inte är huvudgudstjänster, vare sig det är söndagsbön eller en temagudstjänst som inte har varit huvudgudstjänst under veckan.

**Tillfällen som bokats under "Extern lokaluthyrning" är garanterat externa. Observera dock att även bokningar inom andra kategorier, såsom "Möten" och "Övrigt" kan ha skett i extern regi. Detta avslöjar inte statistiken.

4.4 Intäkter

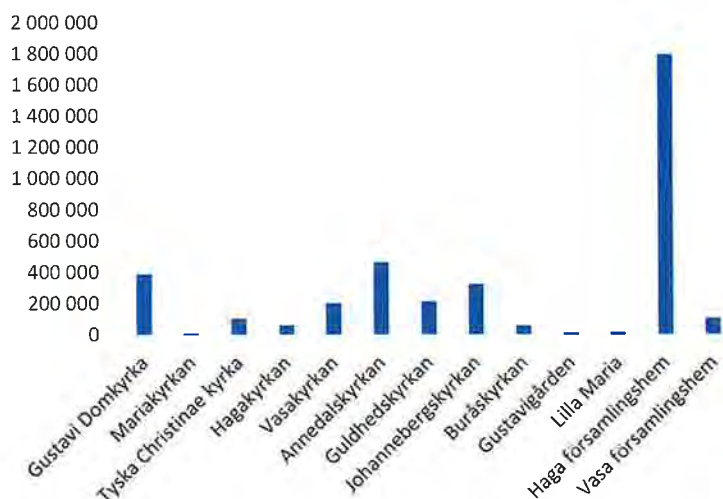
Pastoratets intäkter härstammar från bidrag, försäkringsersättningar, gåvor, uthyrning (tillfälliga och stående) och andra inomkyrkliga bidrag.

Intäkterna 2019 uppgick totalt till 5 300 742 SEK (Olsson, 2021). 1,4 miljoner av dessa består av kyrkoantikvariats ersättning och 2,3 miljoner består av hyresintäkter. (Jankus, 2021)

Diagrammet visar intäkt per byggnad under 2019 (kyrkoantikvariats ersättning har exkluderats ur analysen). Haga församling som hyr ut fem lägenheter om totalt 485 kvadratmeter samt två kontor om totalt 281 kvadratmeter genererar hyresintäkter om nästan 1,4 miljoner om året.

Handwritten signature and initials
K B-S

Diagram 4. Intäkt per byggnad, exklusive KAE (sek)

I diagrammet står Johannebergskyrkan samt Guldhedskyrkan för både församlingshem och kyrka.

Nedanstående uppställning visar pastoratets fem största hyresgäster.

Tabell 1. Intäkter, pastoratets fem största hyresgäster

Intäkt, kr	Hyresgäst	Kategori
365 026 kr*	Amnesty International	Fast hyresgäst, Haga församling
203 699 kr*	SL Commitment AB	Fast hyresgäst, Haga församling
170 000 kr	NORDEA Bank AB	2 konserter, Domkyrkan
99 250 kr	Almakören	2 konserter, 39 övningstillfällen, Annedalskyrkan
81 700 kr	SEB	4 dagar, Domkyrkan

*Observera att de två hyresgästerna i Haga inleddes 1 maj 2019 och att siffran alltså bara representerar 2/3 av möjlig årsintäkt.

Ovanstående uthyrningar motsvarar cirka 40 procent av det totala fakturerade beloppet under 2019.

368 av de totalt 5472 bokningarna, motsvarande sju procent, var externa bokningar och 359 av dessa genererade fakturor.

Handwritten notes: "u", "K B-S", and a signature.

4.5 Pastoratets kostnader för byggnader, lokaler och mark

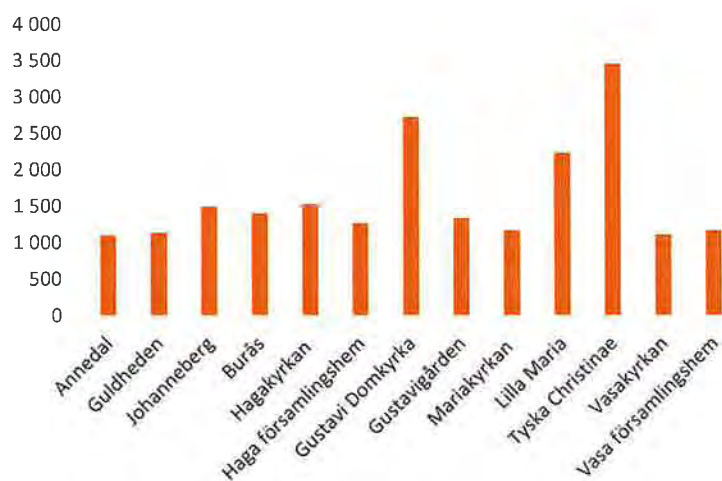
Den totala kostnaden för pastoratets byggnader uppgick 2019 till drygt 23 miljoner kronor (brutto, exklusive intäkter) vilket motsvarar ungefär 1 600 kr per kvadratmeter. I den totala kostnaden ingår avskrivningar, planerat underhåll, avhjälpande underhåll, energi, vatten och avlopp, tillsyn och skötsel, fastighetsförsäkring, larm och bevakning, tomträttsavgäld/arrende, fastighetsadministration samt konsultkostnader. I summan ingår även kostnaderna för arrendeavtalen till Göteborgs stad och Stiftsvinden (läs mer om Stiftsvinden i avsnitt 4.9). De fyra arrendeavtalens sammanlagda kostnad per år är 527 548 kr och 100 000 kr till Stiftsvinden.

Det är svårt att presentera en årlig fastighetskostnad med tanke på att det skiljer sig så från år till år beroende på vilket underhållsarbete som förlagts till aktuellt år. Därför presenteras även en uppskattning för framtida fastighetskostnader i nästa avsnitt.

För att visa den faktiska kostnaden för 2019 har vi valt att räkna bort den ersättning som fås tillbaka i form av KAE, kyrkoantikvariatisk ersättning. Då var den dyraste byggnaden per kvadratmeter Tyska Christinae kyrka, med 3463 kr per kvadratmeter. Den dyraste byggnaden totalt var Gustavi Domkyrka.

Observera att det under året förlades mycket underhållsarbete vid Tyska Christinae kyrka samt Haga församlingshem.

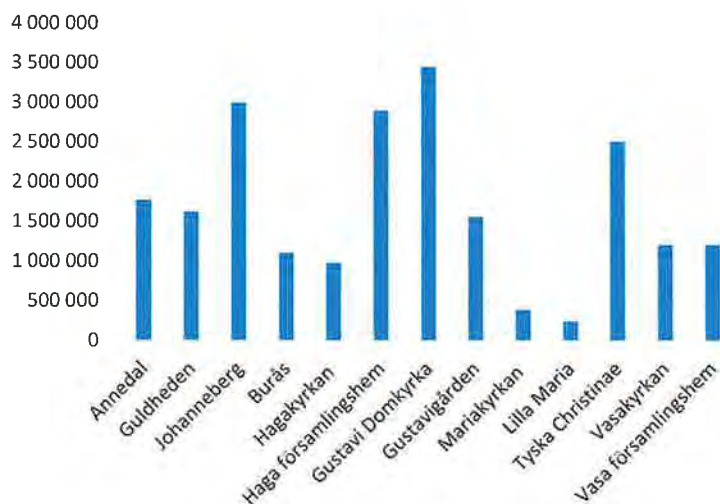
Diagram 5. Fastighetskostnad per kvadratmeter (sek/kvm), exklusive KAE

I diagrammet presenteras de kyrkor och församlingshem som är sammanbyggda, nämligen: Annedal, Guldheden, Johanneberg, Burås och Tyska Christinae. Övriga är presenterade separat.

[Handwritten signature]
K B-S

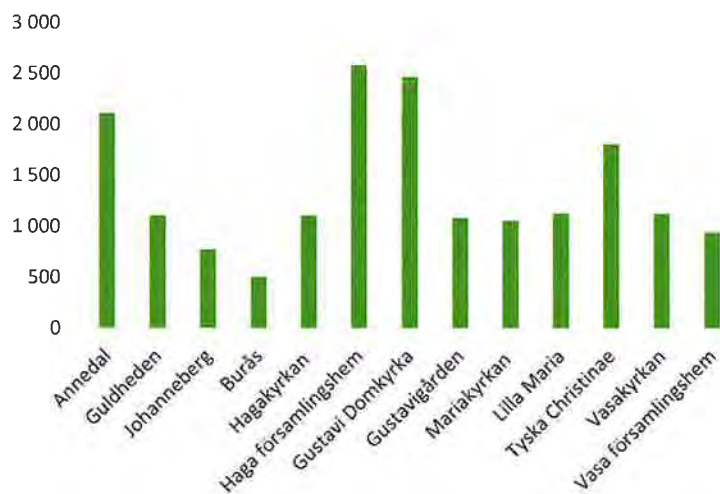
Diagram 6. Total fastighetskostnad exklusive KAE (sek)

I diagrammet presenteras de sammanbyggda kyrkorna och församlingshemmet ihop (Annedal, Guldheden, Johanneberg, Burås och Tyska Christinae). För övriga är kyrka och församlingshem presenterade separat.

Nedanstående diagram visar fastighetskostnaden dividerat med antal sammankomster, hämtat från nyttjandegraden. Totalt ger det oss en genomsnittlig fastighetskostnad per sammankomst på 1250 kronor (även här exklusive KAE).

Diagram 7. Fastighetskostnad per sammankomst

I diagrammet presenteras de kyrkor och församlingshem som är sammanbyggda ihop, nämligen: Annedal, Guldheden, Johanneberg, Burås och Tyska Christinae. Övriga är presenterade separat.

Handwritten signature and initials
K B-S

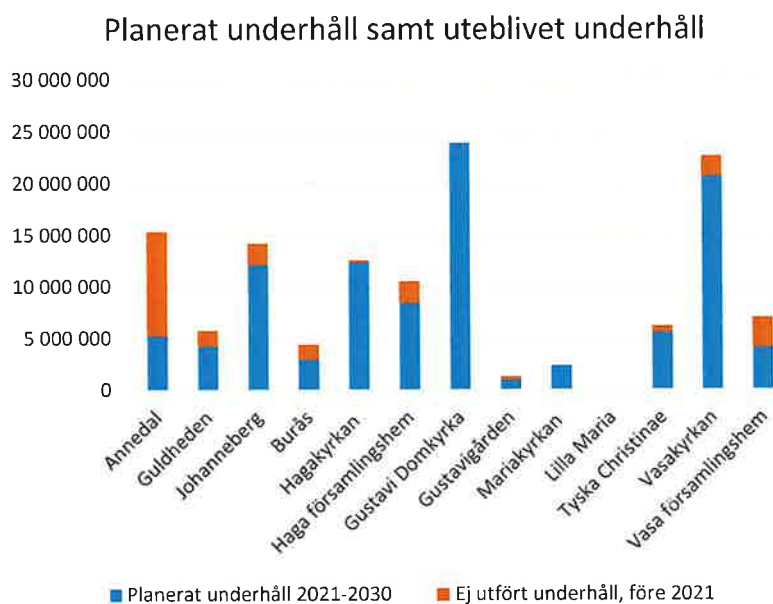
4.6 Planerat underhåll

Diagrammet nedan visar två variabler:

- kostnader för planerat underhåll per byggnad för åren 2021-2030
- kostnaden för ej utfört underhåll per byggnad före år 2021

Ej utfört underhåll innebär underhåll som av olika skäl har prioriterats bort. När underhåll prioriteras bort faller de utanför planen för framtida underhåll. För att presentera förväntad kostnad per byggnad de kommande 10 åren har vi i diagrammet inkluderat även det uteblivna underhållet, som inte ska bortses från.

Diagram 8. Planerat underhåll 2021-2030

I diagrammet presenteras de kyrkor och församlingshem som är sammanbyggda ihop, nämligen: Annedal, Guldheden, Johanneberg, Burås och Tyska Christinae. Övriga är presenterade separat.

Jämte det planerade underhållet brukar den *eviga kostnaden* för byggnaderna nämnas. Den eviga kostnaden är en snittkostnad av det planerade underhållet. 2021 har domkyrkopastoratets byggnader totalt en årlig evig kostnad på 8,5 miljoner. De närmsta 10 åren ligger dock den årliga snittkostnaden högre, nämligen på 10,3 miljoner.⁸

I det planerade underhållet inkluderas bland annat tak och väggar (in- och utvändigt), golv, hissunderhåll och köksinredning. Däremot inkluderas inte el och belysning, rör, radiatorer, larm eller orglar. Och förstås inte heller avhjälpande underhåll (akuta åtgärder).

⁸ Källa: Utdrag ur fastighetssystemet Incit Xpand och samtal med Thomas Schadel, Göteborgs stift.

Handwritten signature and initials in blue ink, including "K B-S".

4.7 Befolknings- och medlemsutveckling i Domkyrkopastoratet

Siffrorna för medlemsutveckling respektive befolkningsutveckling utgår ifrån *Pastoratsrapporten* på nationell nivå för perioden 2010-2019.

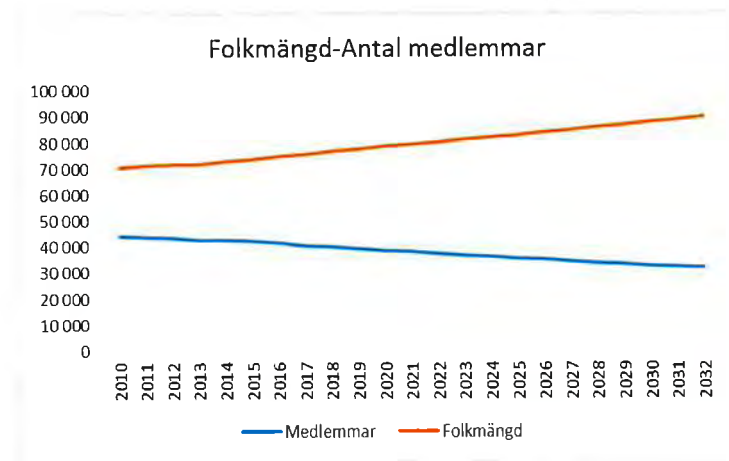
För åren 2020-2032 har följande använts:

-1,7 procent per år vad gäller medlemsutvecklingen, vilket är den preliminära förändringen för 2020.

+ 1,1 procent per år vad gäller befolkningsutvecklingen, vilket är den genomsnittliga förändringen under perioden 2010-2019.

Antalet medlemmar går enligt denna prognos från 62,8 procent av befolkningen år 2010 till 35,3 procent av befolkningen år 2032, vilket innebär en minskning med cirka 12 700 medlemmar.

Diagram 9. Folkmängd i förhållande till antal medlemmar

4.8 Ekonomisk utveckling

När antalet medlemmar minskar påverkar detta intäkten, den s.k. kyrkoavgiften. Den senaste prognosen från april 2021 visar att kyrkoavgiften går från 72,2 miljoner kronor 2022 till 77,4 miljoner kronor år 2032.⁹ Detta samtidigt som löneutvecklingen driver upp personalkostnaderna med cirka 2,5 procent per år och kostnaderna i övrigt ökar med cirka 2 procent per år.

Den ekonomiska prognosen visar stora underskott för kommande år och ett underskott på minus 16,9 miljoner år 2032 i fall dagens kostnader fortsätter att öka och intäkterna i bästa fall hålls konstanta. Det är därför viktigt att en strategisk plan omgäende utformas för att minska kostnaderna och om möjligt öka externa intäkter.

⁹ Att kyrkoavgiftsintäkten beräknas öka trots sjunkande medlemsantal beror på att medlemmarnas totala inkomst (i Skatteverkets prognos) förväntas öka. Kalkylen tar hänsyn till den beräknade procentuella förändringen av medlemsantal varje år.

Handwritten signature and initials "A B-S" in blue ink.

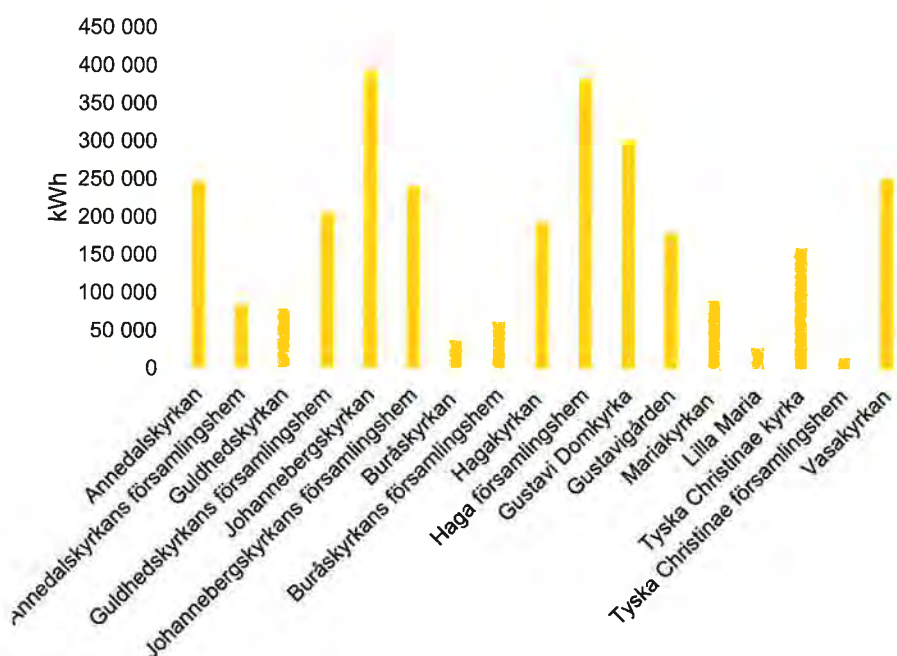
Personalkostnader och kostnader för fastigheternas drift utgör de två största kostnadsposterna och är därmed de viktigaste områdena att arbeta med. Personalkostnaderna (59,3 Mkr) utgör 60,3 procent av kyrkoavgiftsintäkterna. Fastighetskostnaderna (18,1 Mkr) i sin tur motsvarar cirka 18,4 procent. Fastighetsintäkterna uppgår till cirka 20 procent av fastighetskostnaderna i dagsläget.

Kyrkofullmäktiges mål är att lokalförsörjningsplanen ska föreslå metoder för att minst 25 procent av pastoratets fastighetsutgifter år 2025 täcks av fastighetsintäkter.

4.9 Energianvändning

Energiförbrukningen varierar över pastoratets olika byggnader. Det är uppvärmningskostnader som utgör den absolut merparten av energiförbrukningen. Högst energiförbrukning år 2019 hade Johannebergskyrkan (396 MWh), följt av Haga församlingshem med 385 MWh. Lägst energiförbrukning stod församlingshemsdelen i Tyska Christinae kyrka samt Buråskyrkan för, med 18 respektive 39 MWh.

Diagram 10. Total energianvändning, kWh

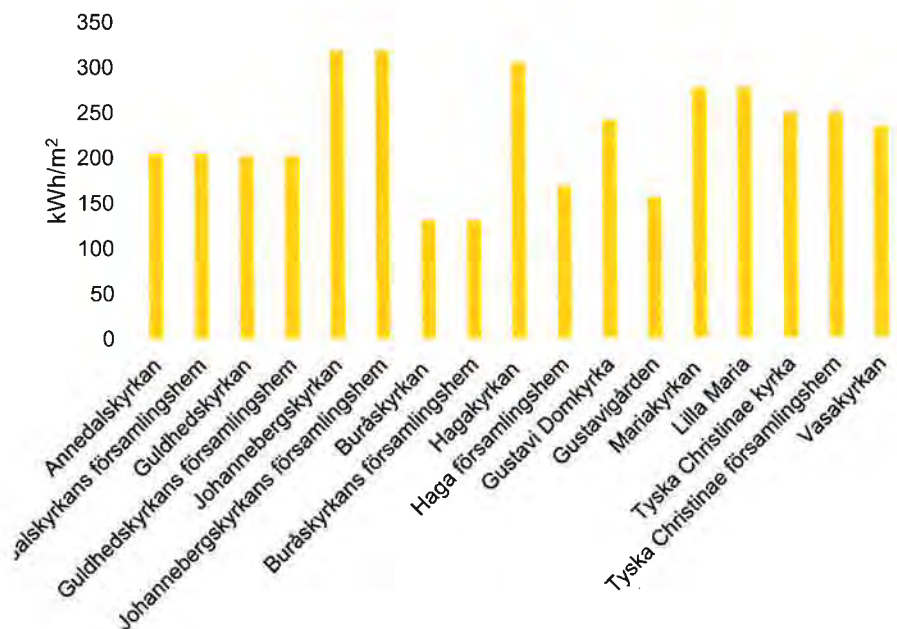
Ovan presenterad energiförbrukning är gradtalsjusterad¹⁰.

Ser man till förbrukade kWh per kvadratmeter blir bilden annorlunda (se diagram nedan). Johannebergskyrkan ligger fortfarande i topp men följs istället åt av Johannebergskyrkans församlingshem och av Hagakyrkan. Energisnålast är Buråskyrkan och Gustavigården.

¹⁰ Gradtalsjusterad innebär att energiförbrukningen har justerats för svängningar i utomhustemperaturen. Den presenterar alltså inte den faktiska energiförbrukningen utan energiförbrukningen efter att man har justerat enligt ett normalårs utomhustemperatur. Detta görs för att energiförbrukningen ska bli mer jämförbar år till år.

I genomsnitt förbrukar pastoratets byggnader 222 kWh per kvadratmeter.

Diagram 11. Energianvändning per kvadratmeter, kWh (2019)

Energiförbrukningen per kvadratmeter ovan är inte gradtalsjusterad utan återger den faktiska energiförbrukningen.

Stiftsvinden

Stiftsvinden är en ekonomisk förening vars ändamål är att äga vindkraftverk och arrendera ut vindkraftverk. Syftet är att få tillgång till miljövänlig och förnyelsebar vindkraftsenergi till goda ekonomiska villkor. Domkyrkopastoratet har 29,5 andelar (föreningen består av totalt 910 andelar) i föreningen. Resterande andelar ägs av andra församlingar/pastorat samt av prästlönetillgångarna.

Andelsägarna använder sin andel av det arrenderade vindkraftverket för att producera el, för egen räkning eller för försäljning. Domkyrkopastoratet förbrukar hela sin andel av elproduktion i Stiftsvinden och köper in resterande från Dalakraft (miljömärkt el).¹¹

Medlemskapet i Stiftsvinden kan påverka etablering av solkraft ur energiskatteaspekt.¹²

¹¹ Referens: Uppgifter från Lea Myllylä (Göteborgs stift) samt från stiftets årsredovisning genom Nasser Rakabdar (Göteborgs stift).

¹² Enligt dialog med Anki Gustafsson på Dalakraft kan medlemskapet i Stiftsvinden påverka etablering av solkraft eftersom man är energiskattepliktig för egenproducerad el i en solcellsanläggning som är större än 250 kW (från 1 juli höjs den till 500 kW) eller för egenproducerad el i ett vindkraftverk större än 125 kW (från 1 juli 250 kW). Med både solceller och vindkraftverk kommer man ofta över dessa gränsvärden och blir

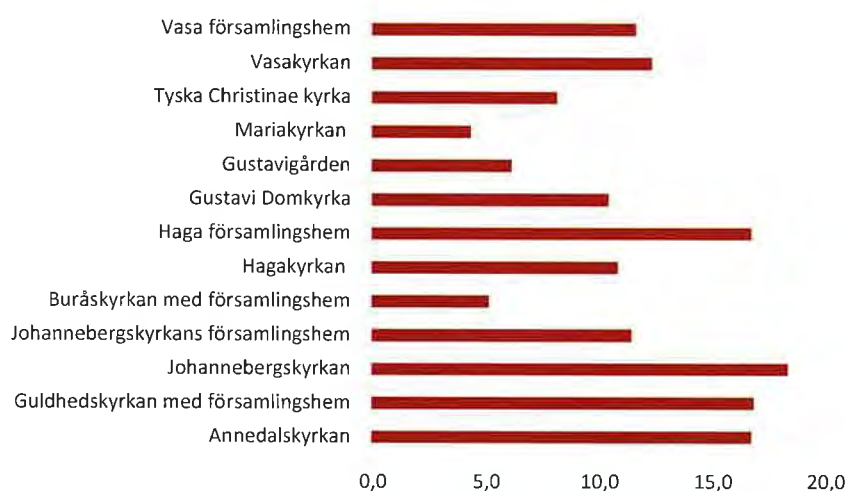
[Handwritten signature]
K B-S

4.10 Miljöpåverkan

Pastoratets byggnader stod 2019 för ett koldioxidutsläpp motsvarande 169 ton. Detta motsvarar i genomsnitt 12 kg per kvadratmeter. De högsta totala utsläppen stod Johannebergskyrkan för, med 18,4 tCO₂e (ton koldioxidekvivalenter). Den byggnad som orsakade högst värde CO₂e per kvadratmeter var Hagakyrkan, med 17,1 kg CO₂e per kvadratmeter (Löfman, 2021).

Utsläppen beror i huvudsak på värmeförsörjning. Alla byggnader värms upp genom fjärrvärme. All el är märkt som grön el.

Diagram 12. tCO₂-utsläpp per byggnad

4.11 Personal

Församlingsverksamhetens personal har sina arbetsplatser i huvudsak i församlingshemmen, eller i den del som inte är själva kyrkan, förutom i Tyska Christinae församling där samtliga arbetsplatser är placerade i en avskild del inne i kyrkan. Annedalskyrkan och Domkyrkan har några få arbetsplatser placerade i kyrkobyggnaden.

Under 2019 hade pastoratet 442 anställda, varav 303 tillfälligt anställda i form av 86 timarvoderade och 205 uppdragstagare.

Utifrån den ekonomiska situationen har kyrkorådet beslutat om anställningsstopp från november 2020 och framåt.

energiskattepliktig. Man måste då själv läsa av och redovisa hur stor den egenproducerade och skattepliktiga delen är.

[Handwritten signature]
K B-S

4.12 Verksamheternas behov av kyrkor och församlingshem

Detta avsnitt bygger på församlingsverksamheternas befintliga verksamheter och deras och väntade utveckling under de kommande åren.

Bedömningen bygger på planerade aktiviteter och förväntade volymer. Som underlag ligger verksamhets- och bokningsstatistik samt resultatet av den enkät som gick ut till de verksamhetsansvariga i februari-mars 2021. Analysen kompletterades med gudstjänster och kyrkliga handlingar hämtat från pastoratsrapporten 2019. (Kyrkokansliet, 2019)

Tabell 2. Verksamheternas sammankomster 2019*

Kategori	Antal sammankomster per vecka	Antal sammankomster per år**	Antal deltagare per vecka	Deltagare per sammankomst
Barn och ungdomsverksamhet	12	507	204	18
Körer	26	1 133	687	27
Verksamhet funktionshindrade	5	220	106	21
Servering	4	176	120	30
Samtalsgrupper	6	253	12	2
Verksamhet för studerande	3	132	86	29
Undervisning	12	528	235	20
Vuxengrupper	24	1 071	399	16
Konfirmander	2	88	40	20
Gudstjänster***	47	2441	2797	i.u.
Kyrkliga handlingar	9	464	348	i.u.
Möten*	11	497	i.u.	i.u.

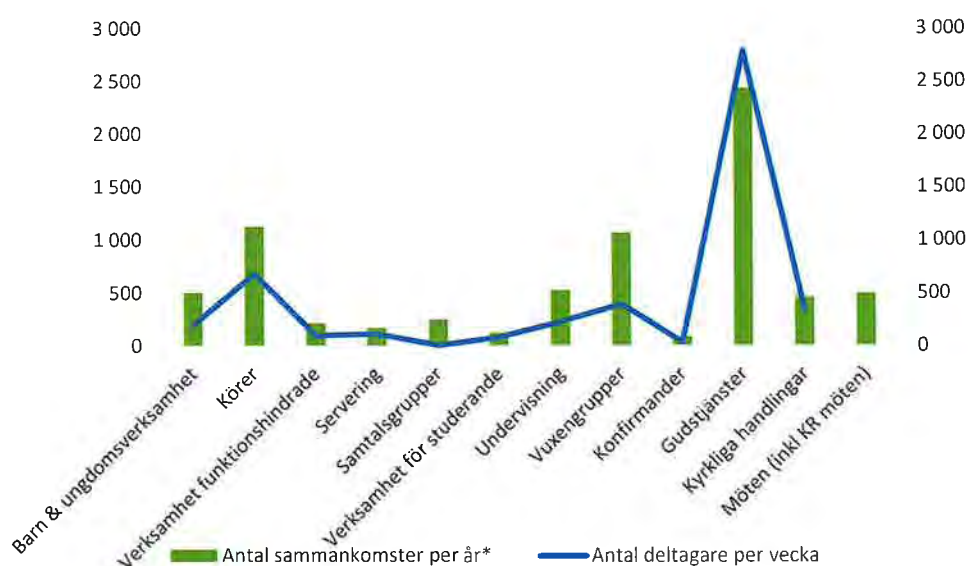
*Antal möten är hämtade från bokningsstatistiken, övrig data kommer ifrån enkäten till verksamhetsansvariga.

**Räknat med 8 veckors semesteruppehåll per år, det vill säga verksamheten antas pågå under 44 veckor per år. Undantaget gudstjänster och kyrkliga handlingar som pågår 52 veckor om året.

***Gudstjänster innebär *huvudgudstjänster* och *andra gudstjänster* tillsammans. Uppgift om gudstjänstbesökare och deltagare vid kyrkliga handlingar är hämtat från Pastoratsrapporten 2019 (Kyrkokansliet, 2019)

KB-S

Diagram 13. Sammankomster per år och deltagare per vecka

(Löfman H. G., 2021)

Resultatet av enkätundersökningen gav inga indikationer på att någon verksamhet väntas minska i omfattning, men det är förstås svårt att sja om den egna verksamheten. Det är inte orimligt att anta att behovet av verksamhet för daglediga kommer öka. Många av församlingarna rapporterar ett ökat behov av diakonala mötesplatser i ett samhälle med ökat utanförskap och ensamhet. Man ser ett växande behov av öppna mötesplatser som symboliserar tillhörighet och sinnesro.

4.13 Arbetsplatser

Enkät till församlingsherdar, enhetschefer och församlingsrådsordförande gav nedanstående information rörande aktuellt antal arbetsplatser i enheterna samt en uppskattning av hur behovet av arbetsplatser kommer se ut om 10 år.

Tabell 3. Kontorsplatser i församlingarna

Församling/enhet	Arbetslagets storlek	Kontorsplatser i dag	Kontorsplatser om 10 år
Annedal	14	13	11
Johanneberg	25	21	25
Haga	10	9	10
Kansliet	8	8	13
Domkyrkan	16	13	13
Tyska	7	7	6
Vasa	9	8	10
Sjukhuskyrkan (i Annedal)*	10	2	1
Summa	99	81	89

*Sjukhuskyrkans arbetsplatser är i huvudsak i Sahlgrenska sjukhuset och styrs av VGR. Dessa är inte inkluderade i tabellen.

I enkäten ställdes frågan hur enheten ställer sig till flexibla arbetsplatser. Svaren kan sammanfattas med följande tre synpunkter:

1. Flexibla arbetsplatser är inte ändamålsenligt i den församlingsvårdande verksamheten. Präster och diakoner behöver egna rum för enskilda samtal för att kunna arbeta i enlighet med tystnadsplikten. Även pedagoger som har många föräldrakontakter eller kontakt med ungdomar kan sitta i samtal, även per telefon, där sekretess bör råda. För att ha kontorslandskap eller flexibla arbetsplatser skulle man behöva inrätta minst ett bokningsbart samtalsrum, men risken är att många behöver boka det samtidigt. Att istället göra hembesök för enskilda samtal skulle kunna innebära en risk som inte är förenlig med god arbetsmiljö. Ett fåtal flexibla eller gemensamma arbetsplatser med dator som alla kan låna är ett bättre alternativ.
2. Det kommer säkert även efter pandemin finnas anledning att delvis arbeta hemifrån. Mot bakgrund av hur väl det har fungerat kan vi tänka oss att arbetsgivaren bör möjliggöra arbete hemifrån även fortsättningsvis, i rimlig utsträckning. Det skulle göra att behovet av kontorsarbetsplatser i centrum minskar.
3. Det skulle fungera med flexibla kontorsarbetsplatser i den bemärkelsen att anställda skulle kunna dela rum och att en arbetsplats (skrivbord och dator) kan användas av fler än en medarbetare om scheman medger det. Det kräver även god tillgång till wifi och bärbara datorer.

5. Åtgärdsplan och konsekvensanalys

Här presenteras de prioriterade förslag på åtgärder som arbetsgruppen för lokalförsörjningsplanen fått i uppdrag att utveckla.

Åtgärderna har värderats och prioriteras av pastoratets ledningsgrupp samt diskuterats med fastighetsutskottet och med de sex församlingens ordförande. Texten kommer att beredas i kyrkorådet, inför kyrkofullmäktiges fastställande i november 2021.

I Bilaga 1 återfinns åtgärder som kan genomföras **utanför** lokalförsörjningsramen.

I Bilaga 2 presenteras övriga åtgärdsförslag som fångats upp under arbetets gång men som inte analyseras vidare i liggande lokalförsörjningsplan.

5.1 Åtgärdsförslag

Sju åtgärdsförslag har lyfts fram för fortsatt utredning. De presenteras var och en nedan och jämförs i två prioriteringsverktyg i slutet av avsnittet.

Grova estimat

Arbetsgruppen för lokalförsörjningsplanen fick i uppgift att uppskatta respektive åtgärdsförslags resurs- och tidsåtgång. Det var en utmanande uppgift eftersom graden av osäkerhet är mycket stor och då projektens natur och omfattning fortfarande är ovisst. Men ett grovt och tidigt estimat ger, trots sin osäkerhet, en fingervisning av vad projekten kräver för resurser. Uppskattningarna i avsnittet nedan presenteras därför med reservation om att det rör sig om just grova estimat och tidiga uppskattningar. Varje projekt kommer att kräva ytterligare förarbete och djupare analys i ett eventuellt nästa steg.

Nedanstående tidslinje ger en uppfattning om när projekten skulle kunna inledas och färdigställas, om beslutsfattarna väljer att genomföra dem.

Figur 2. Tidslinje - åtgärdsförslag

Projekt	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Johanneberg		För	DPL Proj	Bygge			
Gustavigården		För och Proj	Bygge				
Hagakyrkan		För	DPL, Proj	Bygge			
Gullbergsvass		För och Proj	Bygge →				
Annedals		För	DPL Proj	Bygge			
Guldheden		För	DPL Proj	Bygge			
Konferens		Utredning och förberedelser	Nyttjande				

För: Förarbete/Planering

Proj: Projektering

DPL: Detaljplan

A. Johannebergs församlingshem – Studentboende och utbyggnad

Planerna kring att bygga om Johannebergs församlingshem till bland annat ett studentboende har vuxit fram under det senaste decenniet och en projektgrupp¹³ utseddes våren 2021 för att fortskrida med utredning och förslag. Nyttjandegraden är idag låg och användningen begränsas också av att tillgängligheten i nuvarande utformning är begränsad. Enligt preliminära skisser skulle befintligt församlingshem kunna rymma ca 30 studentrum.

I samband med att församlingshemmet byggs om kan åtgärder göras för att kunna hyra ut Johannebergskyrkan mer. För att den ska bli en attraktiv konsert/möteslokal behövs en utbyggnad med ny separat entré med fler toaletter och förbättrad tillgänglighet och bättre utrymningsmöjligheter.

Med en ny entrébyggnad på innergården kan fastighetens olika delar nås tillgängligt och separat vilket möjliggör även annan uthyrning samt parallella aktiviteter. Det finns till exempel intresse hos Vasaskolan att hyra in sig för lunchservering till sina 110 elever.

En utökning av förskolan Trädet skulle också kunna öka intäkterna. Som en del av projektet ingår därför också att utreda förutsättningarna för ytterligare en förskoleavdelning.

När/om församlingshemmet byggs om till studenthem får det konsekvenser för befintliga arbetsplatser. Diakoner och präster kommer även fortsatt att behöva enskilda rum medan övrig personal får mer flexibla arbetsplatser. Efter en översyn av det faktiska behovet är även detta en del av innehållet i den framtida helhetslösningen.

ANALYS JOHANNEBERG

Syfte: Att nå och förankra målgruppen till församlingen inom ramen för en hållbar fastighetsekonomi.

Mål: Att fortsätta arbetet med att skapa studentbostäder samt utöka förskoleverksamheten och öka uthyrningsgraden av Johannebergs församlingshem.

Målgrupp: 19-40 åringar, samt förskolebarn.

Nästa steg: Beslut behöver tas till budget för att omfatta planeringsfasen under 2022.

I dagsläget väntar pastoratet på besked från stadsbyggnadskontoret (SBK) rörande startdatum för detaljplanearbetet. Enligt tidigare besked påbörjas arbetet under 2022 och därför behövs beslut rörande budget för den arbetsinsats som dialogen med kommunen kommer att innebära.

Under processen med detaljplanearbetet kommer det att utkristallisera sig vilka utvecklingsmöjligheter för fastigheten som visar sig möjliga att realisera.

¹³ Johannebergs projektgrupp består av Mattias Sundqvist, Magnus Borglund, Malin Bäckström och Johan Lundin.

Parallellt med arbetat att utreda olika förslag till om- och tillbyggnad löper arbetet med att precisera en projektkalkyl för att säkerställa projektets ekonomiska förutsättningar.

Tidsplan & Resursåtgång

Johannebergs församling	Fas I: 2021-22 Planering (förarbete och detaljplan)	Fas II: 2023-24 Genomförande (projektering och byggande)	Fas III: 2025 Nyttjande
Ta fram ritningar	Extern konsult: <ul style="list-style-type: none"> Förslagshandling ca 400,000 Detaljplaneprocess ca 400,000 Kalkyl samt utredningar ca 200,000. 	Förfrågningsunderlag, Bygghandling. Extern konsult, kostnad: ca 3 miljoner (5 % av byggkostnaden)	
Intern projektledning	0,5 FTE ¹⁴	1 FTE	
Kontinuerlig administration mot hyresgäster och internt			0,2 FTE (kontinuerligt)
Lokalvård och vaktmästeri			X FTE
Om- och tillbyggnad av församlingshemmet		Ca 60 miljoner*	
Intäkter			<ul style="list-style-type: none"> Studentbostäder ca 1500 000 kr/år Förskola ca 600 000 kr/år Övrig extern uthyrning ca 300-600 000 kr/år

* I kalkylen ingår: 30 studentlägenheter, två toaletter i församlingshemmet, förbindelse av kyrka och församlingshem, ny hiss och trappa, tillbyggnad på gården för förskola och för allmänt utrymme till café och skolbespisning (Vasa skolan).

B. Gustavigården

Pastoratet har tillgång till en av Göteborgs innerstads mest attraktiva adresser, Kyrkogatan 28. I dagsläget är Domkyrkoförsamlingens personal och pastoratskansliets personal utspridda i både Domkyrkan och i Gustavigården.

¹⁴ FTE: Full Time Employment, är ett begrepp som används för att beräkna hur många heltidstjänster som avses. Den svenska översättningen är *Motsvarande heltidstjänster*.

Gustavigården borde kunna generera externa hyresintäkter. Ett arbete bör därför initieras för att utreda förutsättningarna och presentera ett antal möjliga scenarier. Uppdraget bör vara att förutsättningslöst ta fram förslag som tillgodoser både den befintliga verksamhetens behov samtidigt som nya möjligheter till intäktsskapande uthyrning utreds. Målsättningen bör vara ändamålsenligt och resurseffektivt lokalutnyttjande samt ekonomiskt hållbar förvaltning.

Förslaget presenteras för kyrkorådet under hösten 2021.

För att möjliggöra uthyrning kan arbetsplatser eventuellt behöva omlokaliseras till någon annan av pastoratets byggnader. Konsekvensanalys ska visa hur förslaget påverkar förutsättningarna för befintliga verksamheter, inte minst körverksamheten som idag upptar en stor del av Gustavigården.

I dagsläget håller följande verksamhet till i Gustavigården:

- Domkyrkans goss- och flickkör samt Gustavi ungdomskör. 200 personer/vecka.
- Kafé Gustavi gemenskapsträff. 1ggn/vecka. Ca 15 deltagare
- Bibelstudier, träffas med oregelbundenhet, 6-7 personer
- Diverse studiecirkel

Dessutom håller Göteborgs stift utbildningsdagar och andra möten i Domkyrkan samt i Gustavigårdens hela andra våning. Lokalerna är funktionsenliga för detta representativa ändamål men ljudisolering och ventilation behöver ses över.

ANALYS GUSTAVIGÅRDEN

Syfte: Ökade fastighetsintäkter och ett mer effektivt nyttjande av lokalerna.

Mål: Att optimera användningen av pastoratets lokaler i Gustavigården utifrån verksamhetens behov och samtidigt säkra en ekonomiskt hållbar förvaltning.

Målgrupp: Externa hyresgäster: pastoratsbor och besökare

Nästa steg:

1. Domprosten behöver utse en arbetsgrupp (förslagsvis ledamöter ur FU, kanslichefen samt extern arkitekt).
2. Ge arkitekt i uppdrag att:
 - a. lämna förslag på hur Gustavigården kan användas på ett kostnads- och utrymmeseffektivt sätt.
 - b. utreda vilka begränsningar/möjligheter som finns för byggnaden.
3. Utred efterfrågan på konferenslokal respektive långsiktig uthyrning.
4. Utred vilken personal och vilka verksamheter som påverkas och undersök vilka alternativ som finns. Utred möjlighet till fler kontorsplatser i Domkyrkan.
5. Det slutgiltiga förslaget blir föremål för kyrkorådet/domprosten att ta ställning till.

K B-S

Tidsplan & Resursåtgång

Gustavigården	Fas I: 2022-23 Planering (förarbete och projektering)	Fas II: 2023-24 Genomförande (bygge)	Fas III: 2025 Nyttjande
Ta fram förslag	Extern konsult: Förstudie ca 100,000 sek	Förfrågnings- underlag ca 500 000 sek	
Intern projektledning	0,2 FTE	0,2 FTE	
Värdskap, marknadsföring, administrera hyresgäster			<ul style="list-style-type: none"> • 0,05 FTE vid långtidsuthyrning, • betydligt mer vid konferensuthyrning (kontinuerligt)
Ombyggnad		Grov uppskattning: 10-20 miljoner*	
Intäkter			
Hyra - långtidsuthyrning			Gustavigården är 1165 m2 (BRA). 300m2 genererar per år:** Lägenheter, 1500 kr/m2: →450,000 kr/år Kontorslokal, 2500 kr/m2: →750,000 kr/år
Hyra - konferens			Prisexempel, 35 personer: <ul style="list-style-type: none"> • 3000 kr per halvdag • 4000 kr för heldag. Jmf långtidsuthyrning lägenhet: <i>brake even</i> vid 150 halvdags-uthyrningar/år, eller 3/vecka. Jmf långtidsuthyrning kontorslokal: <i>brake even</i> vid 250 halvdags- uthyrningar/år, eller 5/vecka.

* i kalkylen 20 miljoner ingår ombyggnad av **hela** byggnaden, samtliga våningar, inklusive installationer.

**Hyresintäkter för lägenhet i Haga församling är 1157kr/m2. En modern lägenhet i centrala Göteborg uppskattas ligga på 1500kr/m2. Hyresintäkter för kontorslokal i Haga församling är 2869kr/m2. En kontorslokal i centrala Göteborgs uppskattas kunna generera minst 2500kr/m2.

C. Haga församling och Västlänkens nya station

Västlänkens utbyggnad och den nya stationen i Haga innebär stora möjligheter för församlingen, flera tusen människor kommer att röra sig i området kring Hagakyrkan varje dag. I enkäterna och vid samtal framkom att man vill erbjuda andliga hållpunkter i vardagen samt möta den ökande efterfrågan när det gäller själavård och diakoni. Detta ställer nya krav på öppettider av Hagakyrkan samt på bemanning och tillgänglighet. För att uppnå det behöver både verksamheten och kyrkobyggnaden anpassas.

Åtgärdsförslag:

- Ombyggnation av norra entrén som vetter mot station Haga
- All personal får sina arbetsplatser i kyrkan, så att kyrkan kan hållas öppen från tidig morgon till sen kväll
- Södra läktaren, rummet under den södra läktaren och sakristian byggs om till arbetsplatser
- Caféverksamhet bedrivs under orgelläktaren
- Tillbyggnad längs med Hagakyrkans långsida mot söder med ett engelskt vinterbonat växthus (parken har engelsk förebild). Denna tillbyggnad föreslås fungera som samlingshall, till sopplunch, kyrkkaffe, dopkaffe, minnesstund med mera
- Byggnaden på Haga Östergata föreslås byggas om och användas till annan verksamhet eller till ökad extern uthyrning. Församlingen har föreslagit musikskoleverksamhet i kyrkans regi. En redan beprövad strategi som genererar kontinuerliga intäkter är extern uthyrning.

I dagsläget har följande verksamheter sin hemvist i Haga församlingshem:

- Körer. Följande tre körer har idag sin hemvist i församlingshemmet:
 - Unga: 6-9 år
 - Junior: 10-12
 - Ungdom: 13-17 år
- *Liten och stor*. Träffar för föräldralediga. Gemensamma utskick för Domkyrko- och Haga församling
- Universitetsprästerna: 2 anställda med arbetsplatser i Haga
- Filmkvällar och bokcirklar
- Diverse externa hyresgäster

Idag står övre våningens 105 m² i församlingshemmet tomt. En ombyggnation behöver göras för att möjliggöra uthyrning.

ANALYS HAGA FÖRSAMLING

Syfte: Tillgänglighet, synlighet och medlemsvård. Ökade fastighetsintäkter. Mer effektivt nyttjande av våra lokaler.

Mål: Att tillgängliggöra Hagakyrkan i samband med den nya Västlänken-stationen.

Målgrupp: *Pastoratsbor samt alla som reser med Västlänken.*

Nästa steg:

- Domprosten utser en arbetsgrupp som kan driva ärendet (förslagsvis församlingssherde, ledamot ur FU samt annan relevant kompetens)
- Utred och besluta om hur kyrkobyggnaden och Haga Östergata nyttjas mest effektivt, utifrån pastorats vision och församlingsinstruktion.
- Fastställ hur många arbetsplatser som kommer behövas i Haga, samt hur flexibla dessa kan vara, i en postpandemisk arbetsplats.

Tidsplan & Resursåtgång

Haga församling	Fas I: 2022 Planering	Fas II: 2023-2025 Genomförande (detaljplan, projektering och bygge)	Fas III: 2026 Nyttjande
Ta fram förslag	Arkitekt: 50 000kr	Arkitektgrupp: ca 500 000 kr	
Intern projektledning	0,3 FTE	0,3 FTE	
Administrera hyresgäster			0,05 FTE (kontinuerligt)
Ombyggnad		Grov uppskattning: 15 miljoner*	
Intäkter			
Hyresintäkter Haga församlingshem			Haga församlingshem är 2281 m ² (BRA). Idag hyrs 766 m ² ut till lägenheter och kontor. Dagens lägenheter inbringar 1157 kr/m ² : →560,904 kr/år Dagens kontorslokaler inbringar 2869 kr/m ² : →806,262 kr/år Totalt nästan 1,4 miljoner

* I kalkylen ingår ombyggnad av kyrkan för kontor (5 miljoner) samt tillbyggnad av engelskt växthus (10 miljoner). Ombyggnad av församlingshemmet ingår i dagsläget inte i kalkylen.

Handwritten signature
K B-S

D. Ny kyrka i Gullbergsvass

I Gullbergsvass kommer 20 000 människor att bo och lika många planeras arbeta där. Området byggs ut främst efter 2025 men planerna läggs redan nu. (Göteborgs stad, 2021) Mot bakgrund av de omfattande förändringen som Göteborgs stad har framför sig är frågan hur Svenska kyrkan och pastoratet tar plats i den nya staden. I den gamla staden finns kyrkor och församlingshem som givna inslag, de är signaturbyggnader och en del av kulturarvet. I den nya staden är kyrkan utmanad att ta plats på ett nytt sätt. Utan en given position i planeringen måste processen drivas aktivt. Som fastighetsägare och samhällsaktör har pastoratet möjlighet att ta initiativ och synas också i den nya staden. Visionen om en kyrkobyggnad med flera andra funktioner, så som bostäder, restaurang och skola kan formas och presenteras för ansvariga inom Göteborgs stad. En plan för finansiering och genomförande behöver ingå i en sådan dialog.

Pastoratet har inlett samtal med stadsbyggnadskontoret och det ansågs fullt möjligt att få tillgång till tomtmark, till exempel i den nya stadsdelen vid Gullbergsvass. Här finns möjligheter att bygga kyrka för framtiden, både i bokstavig och bildlig mening, samtidigt som pastoratet visar sin vilja att bidra i utvecklingen av en hållbar och mänsklig stad.

Om man väljer att bygga är det viktigt att tänka in inkomstdrivande verksamhet. Till exempel genom att dela lokaler med andra verksamheter eller genom att driva affärsdrivande verksamhet, som lägenheter, restaurang, äldreboende, förskola eller begravningsbyrå. Viktigt att lokalerna långsiktigt bär sig själva.

ANALYS GULLBERGSVASS

Syfte: Tillgänglighet, synlighet och närvaro i den nya stadsdelen.

Mål: Utredda möjligheten att skapa kyrka i Gullbergsvass.

Målgrupp: De nyinflyttade göteborgarna

Nästa steg:

- Utse ansvarig. Förslagsvis Stefan Hiller med input från Johan Lundin.
- Bevaka processen: kommer det bli boende eller kontor i Gullbergsvass? Kontinuerlig kontakt med Stadsbyggnadskontoret.
- Var i området vill pastoratet i så fall finnas?
- Preciserat tidsplanen. När behöver pastoratet senast säga Ja till projektet?

Tidsplan & Resursåtgång

Gullbergsvass	Fas I: 2022-25 Planering	Fas II: 2025-30 Genomförande	Fas III: 2030/50 Nyttjande
Intressebevakning	Arkitekt, 100 000 SEK (utspritt under åren 2022-25)	Arkitektgrupp, X SEK	
Intern projektledning	X FTE	X FTE	
Vårdskap, administrera hyresgäster mm			Beror på åtgärd.
Nybyggnad		Hög	
Övriga investeringar		Hög	
Intäkt			
Hyresintäkter			Hög

E. Annedalskyrkan

För att göra något ytterligare av marken vid Annedalskyrkan är det nödvändigt att först utreda vem som är lagfaren ägare. Marken är på 8 631 kvm, cirka 0,8 hektar. Annedalskyrkan uppfördes 1908-1910 på sin plats efter ett särskilt beslut i Göteborgs stadsfullmäktige i samband med att Änggårdsbergen skulle bebyggas. Ingen utfärdad lagfart är känd och inget arrende utgår till Göteborgs stad. Detta gör att stadsfullmäktiges beslut är att likna vid kronodonationsjord, det vill säga den typ av mark som är skänkt av kronan. Idag är det rimligt att tro att både Domkyrkopastoratet och Göteborgs stad anser sig äga marken. Ingen annan typ av verksamhet på fastigheten går att utveckla innan lagfaren ägare är utredd. En risk med att utreda är att Göteborgs stad blir lagfaren ägare vilket innebär att ett arrendeavtal och därmed en arrendeavgift kan tillkomma. En möjlighet är att Domkyrkopastoratet blir lagfaren ägare och då ges full rådighet för marken och dess utveckling. Bestämmelserna i Kulturmiljölagen och Plan- och bygglagen gäller förstås fortfarande.

Annedalskyrkan måste generera fler intäkter för att i större grad täcka sina egna fastighetskostnader. Kyrkan skulle kunna hyras ut till systerkyrkor eller andra externa aktörer, på lång eller kort sikt.

Kyrkan kan även göras om till kulturkyrka, som Oslos Jakob Kirke. I Jakob Kirke drivs verksamheten av en extern kulturverkstad som arrangerar konserter, utställningar, teater- och dansföreställningar. För ett sådant upplägg behöver diverse åtgärder tas. Fasta bänkar behöver ersättas med lösa stolar för flexiblare användning med mera.

ANALYS ANNE DALSKYRKAN

Syfte: Ökade fastighetsintäkter. Mer effektivt nyttjande av våra lokaler.

Mål. Nyttja kyrkan på ett ekonomiskt hållbart sätt.

Målgrupp: Näringsliv, kultur och församlingsbor.

Nästa steg:

- Att ge domprosten i uppdrag att hitta sätt att bringa intäkter till Annedalskyrkan
- Utse projektansvarig.
- Utred markägarfrågan.
- Ta kontakt med Akademiska hus på Medicinareberget och undersök intresse.
- Undersök vilka intressenter som finns i närområdet, till exempel inom en radie om 3 kilometer.

Tidsplan & Resursåtgång

Annedalskyrkan	Fas I: 2022 Planering/förarbete	Fas II: 2023-26 Genomförande (projektering, eventuellt detaljplan samt byggande)	Fas III: 2025 Nyttjande
Ta fram förslag	Arkitekt: 50,000 sek	Arkitektgrupp, XX sek	
Intern projektplanering	X FTE	X FTE	
Värdskap, administrera hyresgäster			Beror på åtgärd
Anpassa kyrkorummet		Grov uppskattning: 3 miljoner*	
Intäkter			
Hyresintäkter			Medel/Låg?

**Beror på vad pastoratet väljer att göra. Uppskattningen bygger på att anpassa kyrkorummet genom att t.ex. flytta bänkar, eventuellt åtgärda golvet, bygga fler toaletter, bygga scen med mera.*

F. Guldhedskyrkans församlingshem

Marken vid Guldhedskyrkan skulle kunna vara möjlig att bebygga. Där skulle kunna byggas nytt för att driva till exempel äldreboende eller LSS-boende (LSS: Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade), ett gruppboende särskilt anpassat för personer med olika funktionsnedsättningar som drivs i pastoratets regi. Boendet skulle även kunna kombineras med lägenheter för t.ex. gästforskare då en sådan efterfrågan finns i området, lämpligt placerat mellan Sahlgrenska och Chalmers.

Studentboende, kyrklig dagcentral, café med servering är andra förslag.

ANALYS GULDHEDEN

Syfte: Ökade fastighetsintäkter och komplettera befintlig verksamhet vid Guldheden.

Mål: Att komplettera och utvidga verksamheten i Guldheden.

Målgrupp: Personer med funktionsvariationer.

Nästa steg:

- Utse en projektgrupp, med bland andra församlingsherden och ledamot ur FU med arkitektkompetens.
- Ansök om ny detaljplan.
- Utred möjligheten att köpa loss mer mark.

Tidsplan & Resursåtgång

Guldheden	Fas I: 2022 Planering	Fas II: 2023-26 Genomförande (detaljplan, projektering och bygge)	Fas III: 2027 Nyttjande
Ta fram förslag	Arkitekt: 100,000 sek	Arkitekt, ca 1 miljon	
Intern projektledning	0,3 FTE	0,3 FTE	
Vårdskap, administrera hyresgäster			Personal till boendet: X FTE
Byggekostnader		Grov uppskattning: 20 miljoner*	
Intäkter			
Hyresintäkter			i.u.

*Räknas på en bostadsyta om 500 m², inklusive specialanpassningar för LSS-boende.

G. Ökad uthyrning av konferenslokaler

För att koncentrera och effektivisera konferensuthyrningen rustar vi upp en eller två lokaler som genom tillgänglighet och centralt läge har bäst chans att attrahera externa konferensgäster. De byggnader som rimligtvis kommer utses som bäst lämpade är Gustavigårdens salong och/eller Vasa församlings stora eller lilla sal.

Denna satsning kräver en helhetslösning, där allt från marknadsföring och bokningstillfälle till genomförande måste fungera.

Står konferenslokalerna obokade kan de även nyttjas till interna möten.

ANALYS KONFERENS

Syfte: Att öka fastighetsintäkterna samtidigt som vi nyttjar lokalerna på ett mer effektivt sätt och arbetar för en mer delaktig kyrka som syns och bjuder in.

Mål: Att utreda om det är lukrativt att satsa på bra konferenslokaler.

Målgrupp: Externa hyresgäster (pastoratsbor och besökare).

Nästa steg: KR behöver ge domprosten i uppdrag att utse ansvarig för att:

- a. Utreda efterfrågan på konferenslokaler i centrala Göteborg och beräkna hur givande en sådan satsning skulle bli.
- b. Identifiera och utrusta en-två lokaler som konferenslokaler för externa hyresgäster.
 - i. Observera: Faller valet på Gustavigården så konkurrerar den med åtgärdsförslaget kring Gustavigården nedan.
 - ii. Överväg om/hur kyrkorummen kan inkluderas som potentiella konferenslokaler.

Tidsplan & Resursåtgång

Konferens	Fas I: 2022 Utredning	Fas II: 2022-23 Genomförande	Fas III: 2023 Nyttjande
Intern projektledning	ca 0,2 FTE	ca 0,2 FTE	
Vårdskap: administration och marknadsföring			0,2-0,3 FTE (kontinuerligt)
Förbättrad ljudisolering		470 kr/kvm* exklusive projektering	
Ny konferensutrustning		Relativt låg	
Intäkter			Intäktsexempel, 35 pers: <ul style="list-style-type: none"> • 3000-4000 kr per förmiddag • 4000-5000 kr per heldag¹⁵ <i>Se vidare analys för Gustavigården nedan.</i> Dopkaffe för pastoratsmedlemmar är gratis (övriga debiteras 700kr)

*I kvadratmeterpriset 470kr ingår rivning, transport och uppsättning. Projektering och uppstartskostnad ingår däremot inte.

¹⁵ Prisbilden är uppskattad utifrån exempel i sökverktyget TimeToMeet, [Konferensbokning online - TimeToMeet](#)

5.2 Jämförande analys

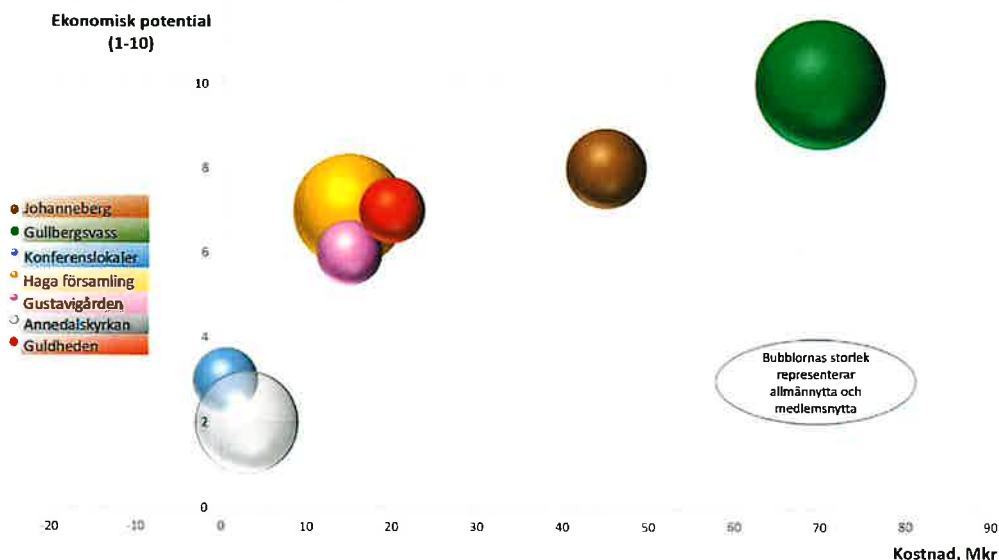
Två modeller har tagits fram som redskap för att jämföra de olika åtgärdsförslagen. Dessa modeller kan användas som verktyg för jämförande analys vid till exempel workshops inom relevant arbetsgrupp.

Nedanstående bubbeldiagram jämför åtgärderna i tre dimensioner: *kostnad*, *ekonomisk potential* samt *allmännytta/medlemsnytta*.

- *Kostnaden* omfattas av själva byggkostnaden och är grova och tidiga kostnadsuppskattningar (hämtade från resursanalyserna ovan). Konsultarvoden och intern personalåtgång har inte inkluderats.
- *Ekonomisk potential* har betygsatts på en skala från 1-10 och är arbetsgruppens subjektiva bedömning. Värdena här kan och bör diskuteras.
- *Allmännytta och medlemsnytta* representeras av bubblornas storlek. Begreppet omfattar inte bara den nytta som åtgärden ger medlemmarna utan även respektive områdes berörda församlingsbor, medlem eller inte. Värdena här kan och bör diskuteras.

Observera att bubbeldiagrammet är en modell för jämförande analys, ett redskap, som kan användas av beslutsfattarna för att testa olika värden på parametrarna. Nedanstående exempel är alltså inte ett statistiskt resultat utan arbetsgruppens förslag på hur åtgärdsförslagen kan värderas. Vilken allmännytta en åtgärd till exempel har är ingen objektiv sanning utan en värdering som måste prövas. Kostnaden såväl som den ekonomiska potentialen är i dagsläget grova uppskattningar, där man kan diskutera vad som ska inkluderas och som behöver omprövas när mer exakta uppgifter finns att tillgå.

Figur 3. Bubbeldiagram – exempel

Handwritten notes:
 # K
 K B-S

Analys av bubbeldiagram

Studentboendet och utbyggnaden i Johanneberg vänder sig till studenter i området, men även till en utvidgad förskolegrupp och till besökare och hyresgäster. Studentboendet kan generera nya unga medlemmar, som förhoppningsvis förblir medlemmar efter studietiden. Satsningen innebär en stor investering som kommer generera fasta intäkter i form av hyra men som även kan attrahera unga nya medlemmar i enlighet med målen i Församlingsinstruktionen. Om hela församlingshemmet byggs om kommer det öppna möjligheter till fler uthyrningar och konserter vilket kommer komma hela församlingen till dels.

Gullbergsvass är den åtgärd som förväntas bli både dyrast, mest inkomstbringande och påverka flest medlemmar. Bygger man enbart kyrkan så finns den för alla och kan generera nya medlemmar. Däremot är den inte lika intäktbringande som om man samtidigt bygger bostäder och planerar för andra verksamheter, t.ex. begravningsbyrå eller äldreboende. Analysen ligger någonstans mittemellan dessa extremer.

Konferenslokaler är den minst kostsamma åtgärden. Den kan generera intäkter men den kräver också interna kontinuerliga resurser, vilket inte syns i diagrammet.

Haga församling kan bli en stor ekonomisk satsning om den inkluderar ombyggnad av kyrkan till att rymma kontor samt tillbyggnad/växthus, vilket representeras av bubbels läge i diagrammet. Ett alternativ är att enbart göra om kyrkan och avvakta med växthuset, och i så fall blir kostnaden betydligt lägre. På intäktssidan finner vi potentiella hyresintäkter från externa gäster i växthuset samt uthyrning av delar av församlingshemmet.

Läget vid den nya västlänk-stationen gör att flödet av människor kommer att vara stort, därav en relativt stor allmän- och medlemsnytta.

Gustavigården kan rustas upp i olika utsträckning. I liggande förslag renoveras hela byggnaden. Man kan välja att enbart bygga om en våning för uthyrning för att maximera intäkt och minimera utgifter, men byggnaden som helhet har potential till en mer utrymmeseffektivt planlösning. Genom att möjliggöra uthyrning av lägenheter eller kontorslokaler åstadkoms en service till medlemmar och besökare. Tillfällig uthyrning för konferenser öppnar dörrar för näringslivet och sätter möjligtvis Gustavigården på kartan för en större grupp, även om det inte väntas generera lika stabil intäkt som långsiktig uthyrning i form av lägenheter och kontor. Väljer man att anpassa bottenplan till café eller butik kan det generera löpande hyresintäkter. Frågan är hur stor efterfrågan på butikslokaler i centrum är idag. Ett café i intern regi skulle göra pastoratet mer synligt och tillgängligt genom en naturlig mötesplats mellan kyrka och pastoratsbor.

Annedalskyrkan har potential att nå många medlemmar och pastoratsbor genom att göras om till antingen konferenslokal eller kulturkyrka. Som konferens- och föreläsningssal kan den vända sig till studenter och näringsliv på Medicinareberget. Med kulturkyrka skapas en scen och en samlingsplats för teaterföreställningar, konserter, utställningar med mera. Oavsett vilken inriktning så behöver kyrkan anpassas för sitt syfte. Dessutom dras kyrkan med

Handwritten signature
K B-S

eftersläpat underhåll. Läget går tyvärr inte att jämföra med kulturkyrkan Jakobs Kirke i Oslo som ligger väldigt centralt. Dessa aspekter innebär utmaningar för Annedalskyrkan.

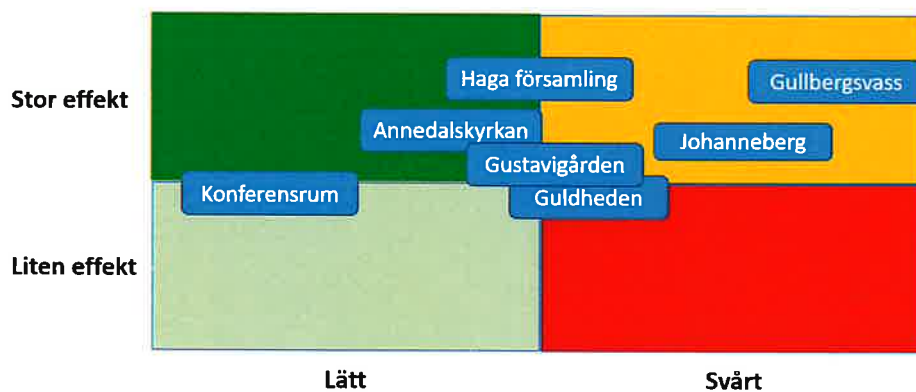
Guldheden. Satsningen i Guldheden skulle innebära ett nybygge som kostar att genomföra och som kan ge fasta, löpande intäkter på lång sikt samt vara ett komplement till den befintliga verksamheten. Eftersom servicen vänder sig till en specifik målgrupp är inte medlemsnyttan stor i kvantitet men däremot i kvalitet och i samhällsnytta.

Effekt kontra svårighetsgrad

Ett annat sätt att illustrera åtgärderna är att placera dem i en prioriteringsmatris. Enligt metoden är åtgärder i rutan *Lätt+Stor effekt* de som bör genomföras först. Åtgärder i rutan *Svårt+Liten effekt* är sådana man bör överväga att stryka från prioriteringsordningen.

Placeringen är gjord efter arbetsgruppens analys och bedömning och precis som med bubbeldiagrammet är matrisen ett verktyg och inplaceringen nedan ett exempel. De kan och bör omprövas och diskuteras av beslutsfattarna.

Figur 4. Effekt kontra svårighetsgrad – exempel

5.3 Framtida fastighetsförvaltning

Pastoratet behöver se över sin fastighetsförvaltning och fastighetsorganisation. Om man ska komplettera sin verksamhet med både långsiktiga och kortsiktiga uthyrningar så behöver det antingen finnas intern kompetens vad gäller marknadsföring, kundvård och effektiv fastighetsförvaltning samt tillhörande administration eller så behöver de tjänsterna köpas in externt. Även under planerings- och byggfas behöver resurser inom fastighetsförvaltningen utökas och kompletteras.

Den befintliga fastighetsorganisationen är inte dimensionerad för att planera och genomföra föreslagna åtgärder.

Handwritten signature and initials
K B-5

6. Referenslista

- Domkyrkopastoratet. (2021). *Medlem och dopstatistik 2020 till EY*. Domkyrkopastoratet, Stefan Hiller.
- Göteborgs stad. (den 22 01 2021). *Stadsledningskontoret*. Hämtat från Risk och sårbarhetsanalys: <https://goteborg.se/wps/wcm/connect/80db8855-c359-46d3-a006-2b510137b351/G%C3%B6teborgs+Stads+risk-+och+s%C3%A5rbarhetsanalys+2019-2022.pdf?MOD=AJPERES>
- Göteborgs stad. (2021). *Stadsutveckling Göteborg*. Hämtat från <https://stadsutveckling.goteborg.se/projekt/gullbergsvass/>
- Göteborgs stad. (2021). *Stadsutveckling Göteborg*. Hämtat från Stadsutveckling Göteborg: <https://stadsutveckling.goteborg.se/projekt/#>
- Göteborgs stad. (den 20 05 2021). *Stadsutveckling Göteborg*. Hämtat från Så ser Göteborg ut före och efter byggtid: <https://stadsutveckling.goteborg.se/fore-och-efter-byggtid/>
- Jankus, R. (2021). *Lokalresursanalys 2019 Göteborgs domkyrkopastorat - Sammanfattning*. Uddevalla: Servicebyrån.
- Kyrkokansliet. (2019). *Pastoratrappport, Domkyrkopastoratet (Göteborgs södra kontrakt)*.
- Löfman, H. G. (2021). *Hållbarhetsredovisning Domkyrkopastoratet*. Göteborg.
- Löfman, H. G. (2021). *Analys Fastighetskostnader*. Göteborgs domkyrkopastorat.
- Löfman, H. G. (2021). *Enkätsvar_Analys*. Domkyrkopastoratet.
- Olsson, S. (2021). *Fastighetskostnader 2018-2020*. Göteborg: Göteborgs stift.
- Sherwood, H. (den 21 03 2018). Christianity as default is gone: the rise of a non-Christian Europe. *The Guardian*.
- Stadsledningskontoret, G. S. (den 19 01 2020). *Stadsdelsnämnd (SDN) Centrum och SDN Majorna-Linné 2019*. Hämtat från <https://goteborg.se/wps/portal/enhets sida/statistik-och-analys>.

6.1 Övrigt material

Följande material togs fram under arbetet med lokalförsörjningsplanen och återfinns på Domkyrkopastoratets kansli:

1. Domkyrkopastoratets fastigheter, Utredning. 200203
2. Sammanställning enkätsvar – Verksamhetsansvariga
3. Sammanställning enkätsvar – Församlingsherdar och församlingsrådsordförande
4. Matris över pastoratets fastigheter samt hur många de rymmer
5. Arbetsplatser i kyrkor och församlingshem
6. Skrivelse: Nya lokaler i Gullbergsvass (Susanne Olbing/Maria Bergius)
7. Skrivelse: Kommentar till åtgärdsplanen (Christoph Gamer)

Bilaga 1.

Mindre åtgärder som kan genomföras utanför LFP

Nedanstående åtgärdsförslag är sådana som framkom under arbetet med Lokalförsörjningsplanen och som bedöms vara av sådan omfattning att det inte krävs beslut av kyrkoråd eller fullmäktige för att gå vidare med.

Mariakyrkan

Från och med våren 2021 hyr inte längre Domkyrkopastoratet församlingshemmet Lilla Maria. Lokalen har använts som kontor, lokal vid dop och begravning samt för grupper i verksamheten. Flera av verksamheterna har flyttats till Vasa församlingshem men verksamhet ska även fortsätta vid Mariakyrkan. Mariakyrkan är numera pastoratets enda byggnad i stadsdelen Stampen.

I Mariakyrkan finns möjligheten att med förhållandevis små medel anpassa kyrkorummet så att den även tillgodoser de behov som samlingslokalen i Lilla Maria tidigare erbjöd; en gemenskap i samband med gudstjänsterna, möjlighet till dopkaffe, minnesstunder med mera. Genom att ta bort bänkar och inreda en pentrydel kan den bakre delen av kyrkan användas som café-del.

Vid Mariakyrkan finns även trädgården och de möjligheter det "rummet" kan utgöra.

Guldhedens församlingshem

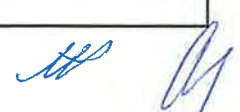
För att med mindre medel nå en ökad uthyrning (både Guldhedens kyrka och församlingshem skulle kunna hyras ut mer) behöver dess lokaler rustas upp. Köket vid Röda rummet behöver ses över, särskilt golvet. Likaså behöver golvet i kyrkans körsal läggas om för att göra lokalen mer användbar för fler verksamheter.

Bättre portlås och cykelparkering är andra behov.

Haga församlingshem – förbättringar under befintliga premisser

Fastigheten där Haga församlingshem är placerad är en av få som pastoratet äger. Det innebär att pastoratet kan välja hur byggnaden brukas. Församlingshemmet är endast en del av byggnaden, övriga ytor hyrs ut för boende och till företag. Det finns tre lokaler att hyra ut varav lokalen på våning fyra stått outhyrd sedan 2019-07-31. Lokalen har en sammanlagd yta av 105 kvm och består av en hall med WC, tre mindre rum samt ett större rum med pentry. Den har hittills endast hyrts ut för momspliktig verksamhet vilket gjort urvalet av hyresgäster begränsat.

En översyn av lokalen gjordes 2020 som landade i vad som behöver rustas upp, där ibland installation av diskmaskin och dylikt.

K B-S

Man bör utreda om icke momspliktig verksamhet också är ett alternativ för att utöka utbudet av presumtiva hyresgäster. När en hyresgäst som inte bedriver momspliktig verksamhet ska hyra en lokal uppkommer ett antal momsproblem för hyresvärden – främst att hyresvärden inte kan lägga moms på hyran och därmed inte dra av ingående moms på kostnader hänförliga till lokalen.

För att underlätta för hyresgäster och besökare till våra uthyrda lokaler finns ett återkommande behov av att samordna lås, nycklar, taggar och porttelefon som nu är organiserat utifrån en tidigare uppdelning mellan församlingen och samfälligheten. Det behövs ett helhetsgrepp avseende detta både i församlingshemmet och kyrkan.

Ytterligare åtgärd som är önskvärd är hur elförbrukningen redovisas. De boende har egen elmätare medan uthyrda lokaler går på en gemensam elmätare. Det gör att det blir orättvist mellan hyresgästerna som får betala per kvm istället för faktisk förbrukning. Det är också administrativt krångligt för anställda som hanterar avtal och fakturor.

Dessa ovan beskrivna åtgärder skulle öka intäkter, minska tidskrävande administration för kansliet, minska arbetsuppgifter för vaktmästaren, öka attraktiviteten att hyra samt göra Domkyrkopastoratet till en mer professionell hyresvärd.

Diakonicentrum

Pastoratet saknar i dagsläget ett gemensamt diakonicentrum, en mottagning för alla pastoratets besökare i behov av diakonalt stöd. Ett diakonicentrum skulle behöva vara beläget på en lättillgänglig men samtidigt diskret plats. Domkyrkan är till exempel inte optimal ur det perspektivet.

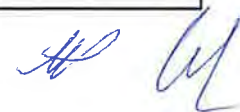
Solceller

Det finns flera kyrktak som ligger bra till med tak mot söder. Av de byggnader som inte är skyddade av Kulturmiljölagen så kan Vasa församlingshem och Buråskyrkan pekas ut som lämpligast för solceller. Tyska Christinae församling har också visat intresse för solceller.

Byggnad	Lämplig takyta	Producerad energi per år	Budget installation	Pay off-tid
Vasa församlingshem	200 kvm	32 MWh	480 tkr	10 år
Buråskyrkan	250 kvm	40 MWh	600 tkr	10 år
Tyska Christiane kyrka				10 år

Tabell ovan är en grov uppskattning och en analys behöver utföras som ger ett mer säkert underlag. Även underhåll av tak behöver beaktas och då Vasa församlingshems tak planeras att renoveras anses detta som lämpligaste objekt att starta med.

Nästa steg: Förslag att pastoratet investerar i solceller på Vasa församlingshem först och därefter Buråskyrkan. Under tiden utreds möjlighet till solceller på övriga byggnader.

K B-S

Bilaga 2.

Åtgärdsförslag för framtiden

Följande åtgärdsförslag kom fram under arbetet med lokalförsörjningsplan och är av sådan karaktär att kyrkorådet behöver fatta beslut om dem.

De ingår inte i åtgärdsförslagen i liggande lokalförsörjningsplan efter arbetsgruppens avvägning som skedde i dialog med Fastighetsutskottet, kyrkorådet, ledningsgruppen samt med församlingsrådets ordförande.

Vasa församlingshem, upprustning och diakoncentral

På kort sikt behöver stora och lilla salen fräschas upp och utrustas med konferensmöjligheter och modern teknik så att de kan hyras ut hela dagar för föreläsningar och möten. Det skulle göra lokalerna mer attraktiva för externa hyresgäster. Rum behöver även ljudisolerats för sekretess i samband med enskilda och känsliga samtal.

Även kyrkorum, körsal och krypta behöver rustas upp för den befintliga verksamheten.

Långsiktig uthyrning av Vasa församlingshem

Vasas församlingshem står på arrenderad mark och därför måste verksamhetens syfte vara kyrklig verksamhet (*kyrkligt ändamål* innebär att byggnaden ska användas på ett sådant sätt att församlingen kan utföra den grundläggande uppgiften, vilket utöver kyrkliga handlingar även kan innebära förutsättningar för administration, arbetsplatser med mera). Det finns inte specificerat hur stor del av en byggnad eller verksamhet som måste användas för kyrkligt ändamål.

Bräcke diakoni har nämnts som en potentiell hyresvärd. En förbehållslös dialog har inletts. Förslaget skulle innebära att Vasa församlingshem anpassas och på obestämd tid hyrs ut till t.ex. äldreboende i Bräcke diakonis regi. För att ge rum för denna verksamhet inne i församlingshemmet behöver pastoratets personal och egna verksamhet flyttas ut, till exempel till kyrkobyggnaden. Det skulle innebära att kyrkan behöver anpassas till det. En initial utredning skulle behöva göras för att undersöka vilken sektion av kyrkan som är mest gynnsam. Läktaren är ett förslag, som skulle kunna anpassas och att personalens arbetsplatser flyttas dit. Observera att om det ska bli boende i församlingshemmet så behövs en ny detaljplan (vilket tar flera år). Fastighetsutskottet skickar med att Vasas församlingshem är en svår byggnad vad gäller tillgänglighet.

Vidare utredning krävs för att besvara följande frågor:

- Är äldreboende i Bräcke diakonis regi godkänt som verksamhet i byggnaden
- Vart kan personalens arbetsplatser flyttas
- Hur stora förändringar av församlingshemmet krävs för att Bräcke diakoni skulle kunna bedriva sin verksamhet där?

Haga församlingshem – Musikskola

Istället för att hyra ut församlingshemmet som boende/kontor kan byggnaden nyttjas för musikundervisning. Denna satsning motsvarar ett av de prioriterade områdena i FIN (åldersgruppen 0-40 år). I samband med att Haga kyrka ses över flyttar merparten av personalen in i kyrkan och församlingshemmet kan nyttjas på annat sätt. En skolverksamhet med inriktning musik knyter an till församlingens styrkor (hög kompetens hos personalen, tillgång till två av Västsveriges mest intressanta orglar, brett utbud av körverksamhet för alla åldrar, närhet till Domkyrkans verksamhet) och skulle bidra till att fostra framtidens kyrkomusiker. En sådan verksamhet skulle påverka närsamhället positivt, med fokus på Svenska kyrkans budskap, samtidigt som det skulle skapa varaktiga intäkter. Under sen eftermiddag-kväll skulle fastigheten kunna hyras ut till annan verksamhet och/eller användas av församlingens olika grupper.

Buråskyrkan

För Buråskyrkan finns inga stora uthyrningsmöjligheter, då lokalerna utnyttjas både dag- och kvällstid för kyrklig verksamhet. Ett ambitiöst förslag är att bygga ut Buråskyrkan. Verksamhetsansvariga spekulerar i om äldreboendet, som ligger granne kyrkan, har behov av att hyra samlingslokaler. Sådana intäkter skulle kunna bidra till att finansiera en utbyggnad.

Kyrkcentrum

Kan vi skapa en plats där pastoratet syns utåt och kan möta sina invånare, även dem som vanligtvis inte kontaktar och besöker kyrkan? Ett kyrkcentrum finns som förslag, kanske som en helt ny byggnad, kanske som en del av en eventuell satsning i Gullbergsvass, kanske i en annan befintlig byggnad. Kyrkcentret skulle vara en plats som är tillgängligt, synligt och inbjudande för alla som finns i pastoratet.

DOKUMENTNAMN			SIDA
Budgetskrivelse Budget 2022 och planår 2023-2024			1(16)
BESLUTFATTARE	BESLUTSDATUM	ANSVARIG ENHET	ÄRENDE/HANDLING
Kyrkofullmäktige	2021-10-20	Kansliet	P 2021-0048
DOKUMENTANSVARIG	DOKUMENTTYP	GALLER FRÅN DATUM	SENAST UPPDATERAD
Helena Granstedt Löfman			2021-10-21

Domkyrkopastoratet

Budget 2022 och Planår 2023-2024

KBS

Innehåll

Inledning.....	3
Beslutsformulering.....	4
Budgetskrivelse Budget 2022 och planår 2023-2024.....	5
1. Förutsättningar, process och prognos för 2022.....	5
Prognos 2021.....	6
2. Kyrkoavgift, KA.....	7
3. Investerings- och fastighetsbudget.....	8
Projekt och underhåll 2022.....	9
Underhållsplan.....	10
4. Personalbudget - MBL.....	11
5. Gemensamma verksamheter och övriga diakonala bidrag.....	11
6. Finansiella poster.....	12
7. Balansbudget, likviditet och målsatt kapital.....	12
8. Barnkonsekvensanalys (BKA) och Hållbarhetsanalys.....	14
9. Bilagor.....	16

KBS
H M

Inledning

Ge kyrkan kraft att vara för stadens folk ett hem, i handling uppenbara Guds närvaro bland dem.

Ge kyrkan kraft att våga bli svag för Kristi skull och ständigt, ständigt tåga i Kristi efterföljd. Sv Psalm 790

Göteborgs domkyrkopastorat lägger fram budget och planer för verksamhetsåret 2022, en gemensam plan för pastoratets församlingar och övriga verksamheter. Tillsammans i staden ska kyrkan förkunna evangelium i gudstjänst och diakoni, undervisning och mission. I ord och handling, även kommande år.

Det är med erfarenheterna av att vara kyrka i pandemins tid dessa planer för de kommande åren läggs fram, i en stark förhoppning att kunna verka under mera normala omständigheter igen.

Kyrkorådet beslutade den 21 januari 2021 att ge domprosten i uppdrag att lägga fram en strategisk plan för Domkyrkopastoratet.

Planen skall visa en budget i balans till verksamhetsåret 2023, beskriva förändringar i pastoratets organisation som förbättrar samverkan och inspirerar församlingarna, innehålla en tidplan för åtgärderna samt en riskanalys avseende ekonomi och verksamhet.

Planen innehåller förändringar i personalorganisationen samt andra åtgärder för att minska kostnaderna, så att en budget i balans kan uppnås till budgetåret 2023. Planen innehåller också åtgärder för att förbättra samverkan inom pastoratet. Den Nya Kartan skall visa vägen vidare i arbetet som kyrka i staden, med minskade resurser men med tydligare inriktning enligt församlingsinstruktionen.

Kyrkorådet har i diskussioner, på möten och i strategisamtal formulerat ett antal lösningsförslag som ska bidra till förbättrad hållbarhet. I församlingsinstruktionen finns en tydlig ambition att utveckla kyrkans synlighet och mission, här uttrycks en gemensam inriktning för de sex församlingarna och pastoratets övriga verksamheter, en gemensam inriktning som ger stadga i de nödvändiga förändringarna.

Kyrkorådet har angett inriktningen och utpekat nödvändiga förändringar som ska leda till en hållbar verksamhet med en ekonomi i balans. Det krävs kraftfulla åtgärder som ska leda till tydligt minskade kostnader, främst på personalsidan men också sammantaget över alla pastoratets delar. Samtidigt är det nödvändigt att värna det som utgör kyrkan, nämligen människornas engagemang och kraften i församlingen. Viljan att bidra, fantasin och glädjen är lika viktiga resurser att måna om som de ekonomiska.

Ge kyrkan kraft att sjunga i staden en ny sång med språk som kan förkunna bland asfalt och betong,

att mitt i utsattheten finns det ett rum av ro, att mitt bland stadens gator ett frö av tro kan gro.

I bön om Guds välsignelse

Göteborg, Mikaelidagen 2021

Stefan Hiller, domprost

K. B-S

Beslutsformulering

I enlighet med följande budgetskrivelse föreslår Kyrkorådet i Domkyrkopastoratet att Kyrkofullmäktige beslutar:

- *Att fastställa resultatbudget 2022 och planåren 2023-2024 i enlighet med Bilaga A*
- *Att fastställa balansbudget per 2022-12-31 i enlighet med Bilaga C*
- *Att fastställa kyrkoavgiften för 2022 till 0,81 öre per skattekrona*
- *Att för kyrkotillhöriga i Tyska Christinae församling i Göteborg, folkbokförda utanför Domkyrkopastoratet, fastställa kyrkoavgiften exklusive begravningsavgift för 2022 till 0,81 öre per skattekrona.*

Barnkonsekvensanalys och hållbarhetsanalys är genomförd – se s.14

M
K B-S
M

Budgetskrivelse Budget 2022 och planår 2023-2024

1. Förutsättningar, process och prognos för 2022

Omorganisation

2021 gick pastoratet in i en intensiv fas av omorganisation, med syfte att nå en budget i balans till 2023, ett arbete som medför omfattande förändringar. Detta långsiktiga strategiska arbete är nödvändigt för att hantera minskade intäkter och höga personal- och fastighetskostnader.

Inför 2021 godkände kyrkorådet en budget med ett underskott på 7,3 Mkr, under förutsättning att ett gediget arbete med kostnadsbesparande åtgärder skulle fortsätta. Kyrkofullmäktige fastställde budgetbeslutet i november 2020.

Budgeten

Den enskilt största posten i pastoratets budget är personalkostnaden. Den utgör dryga 60 procent av samtliga utgifter och kommer att öka om inte kraftfulla åtgärder vidtas för att samnyttja pastoratets resurser. För att nå en budget i balans till 2023 behövs sparmål. I budgetdirektivet lades en plan för vilka sparmål som krävs. Planens föreslagna åtgärder förväntas ge besparingar om 9,5 Mkr under åren 2022-2024 (se tabell nedan). Sparmålet kan inte endast genomföras inom ramen för verksamhetsbudgeten utan en reducering av tjänster måste även genomföras. För att pastoratet med sina församlingar skall ha en budget i balans 2023 krävs att den befintliga organisationen reduceras med 12 tjänster, från 101 till 89 tillsvidaretjänster. Detta motsvarar en lönekostnad på cirka 7,5 miljoner. Dessutom måste församlingarna samlokalisera sina olika delar av verksamheten, både vad gäller personal och lokaler, i syfte att reducera verksamhetskostnaden med ca 2,5 miljoner kronor. Pastoratet har då nått besparingar om cirka 10 Mkr.

Plan - budgetutveckling 2021-2024 enligt Budgetdirektivet (2021-03-24)

	feb 2021	2022	2023	2024
Summa intäkter	98 314	100 036	100 036	100 036
Summa kostnader	105 661	106 508	107 813	109 146
Sparmål		5 500	2 566	1 122
Resultat	-7 347	-972	289	78

Lokalförsörjningsplan

Under 2021 har pastoratet arbetat fram sin lokalförsörjningsplan. I den presenteras byggnadernas befintliga nyttjande och kostnader samt flera förslag på hur man kan göra fastighetsbeståndet mer intäktsbringande.

Lokalförsörjningsplanen läggs fram för kyrkofullmäktige i november.

K B-S

Församlingsinstruktion, Verksamhetsramar och Verksamhetsplaner

Pastoratets församlingsinstruktion färdigställdes och utfärdades under 2020.

Församlingsinstruktionens prioriterade områden gäller för hela pastoratet och återges nedan:

I. Fokusera på medlemskommunikationen

II. Stärk det strategiska utbytet med omvärlden

III. Utnyttja potentialen i att vara kyrka i storstad

Utifrån dessa tre prioriterade områden har verksamhetsramar upprättats dels för kyrkorådet, dels för enheterna. Ramarna innehåller tydliga inriktningsmål som konkretiseras med mål och aktiviteter i verksamhetsplanerna. De konkreta målen följs upp tertialvis under kommande år. Verksamhetsplanerna kompletterades med verksamhetsbudget efter en plan- och äskandeprocess. Hela verksamhetsbudgeten och dess fördelning återfinns i bilagan *Sammanställning Verksamhetsplaner och Budget 2022* som skickas ut inför kyrkofullmäktige 2021-11-10.

Prognos 2021

En försiktig helårsprognos, baserad på verkligt utfall per 2021-08-31, samt prognos för resten av året (beräknad på 4/12 av budget 2021) pekar på en mycket positiv avvikelse mot budget. Verksamhetens resultat beräknas till minus 1,36 Mkr att jämföra med budget på minus 8,15 Mkr. Verksamhetens resultat för 2021 inkluderar inte resultatet från finansiella investeringar, vilket innevarande år är ovanligt hög på grund av den realiserade vinsten i samband med byte av kapitalförvaltare från SEB till Danske bank (se bilaga A, Resultatbudget). Årets totala prognostiserade resultat med den finansiella vinsten inkluderad ger ett resultat på 10,24 Mkr, vilket är en något missvisande bild.

De övergripande förklaringarna till ett förbättrat verksamhetsresultat 2021 är:

- Lägre övriga externa kostnader: minskning med cirka 8,40 Mkr
 - o Covid: pausad eller begränsad verksamhet
 - o Kraftig neddragning på underhålls- och investeringsprojekt samt uppsägning av den hyrda lokalen intill Mariakyrkan (Lilla Maria)
- Lägre personalkostnader: minskning med cirka 1,57 Mkr
 - o Ej återbesatta tjänster
 - o Sjukfrånvaro och tjänstledigheter

 K B-S

2. Kyrkoavgift, KA

Kyrkokansliet presenterade i september en preliminär redovisningsräkning av kyrkoavgiften 2022. Denna ligger till grund för budgetarbetet.

Definitiv redovisningsräkning kommer presenteras av Kyrkokansliet efter årsskiftet.

KA-nettot består av kyrkoavgiften justerat med en kostnadsutjämning som varit under införande 2018-2020. Kostnadsutjämningen beräknas utifrån följande fem komponenter:

1. Kyrkobyggnadsfaktor
2. Andel kyrkotillhöriga
3. Andel barn bland befolkningen i församlingen
4. Diakonibidrag
5. Glesbygdsbidrag

Kyrkoavgiftsprognosen nedan sträcker sig fram till 2028. Med anledning av den pågående Coronapandemin finns viss osäkerhet kvar i prognosen.

Antal kyrkotillhöriga i Domkyrkopastoratet under år 2020 minskade med 1,7 procent. Motsvarande siffra för hela riket var minus 1,6 procent. Förändringar i medlemstal tenderar att öka vid valår så för att iaktta försiktighet lades minus 2,0 procent i kalkylen för valåret 2021 för att sedan återgå till riksnivån för planåren 2023-2024, nämligen minus 1,7 procent.

Kyrkoavgiftsunderlaget, det vill säga de tillhörigas skattekraft, har minskat med 0,3 procent i Domkyrkopastoratet under 2020 (för hela riket är motsvarande siffra minus 0,1 procent). Observera att det är Skatteverkets taxering för beskattningsåret 2020 som utgör underlag för den kyrkoavgift som betalas ut 2022. Enligt rekommenderad försiktighetsprincip rekommenderas den låga procentsatsen minus 0,3 procent för kyrkoavgiftsunderlagets förändring vid beräkning av kyrkoavgiften för 2022. För planåren används samma estimat som nationell nivå, nämligen 1,2 procent för 2021 (som alltså påverkar resultatet för 2023) och 0,3 procent för efterkommande år. Detta på grund av medlemstapp och generationsväxling.

Ovanstående valda antaganden ger följande kalkyl för kyrkoavgiftsnettot kommande år (tkr):

Budget Prel 2022	Planår 2023	Planår 2024	Prognos 2025	Prognos 2026	Prognos 2027	Prognos 2028
72 198	73 825	74 799	74 931	75 391	75 957	76 170

Att jämföras med förra årets kalkyl för motsvarande år (tkr):

Budget Prel 2021	Planår 2022	Planår 2023	Prognos 2024	Prognos 2025	Prognos 2026	Prognos 2027
72 829	72 883	70 551	71 821	75 653	76 927	77 136

M
K B-S
H

3. Investerings- och fastighetsbudget

Fastighetskostnaderna redovisas i Resultatbudgeten under rubrikerna *Övriga externa kostnader*, *Personalkostnader samt Av- och nedskrivningar*. Bland Resultatbudgetens intäkter finns även ett estimat för den väntade intäktsökningen från åtgärdsförslagen som läggs fram i Lokalförslagsplanen. Dessa åtgärder förväntas generera intäkter under 2024.

Pastoratet har en *underhållsplan*¹ som tillsammans med *Församlingsinstruktionen* (FIN), kommande *lokalförslagsplan* och *kyrkobyggnadernas vård- och underhållsplan*² utgör nödvändiga underlag för en strategisk långsiktig kostnadsplanering. Åtgärder från dessa planeras i Projektplanen (bilaga B). Projektplanen innehåller innevarande års projekt, budget för 2022 samt för planåren 2023-2024.

Underhålls- och investeringsprojekten 2022 tillsammans med *intäkter*, *drift*, *underhåll* samt *avskrivningar*³ utgör investerings- respektive fastighetsbudgeten, som presenteras i nedanstående två tabeller. Fastighetsbudgeten presenteras med nettokostnader per byggnad. Den innehåller alla intäkter och kostnader, exkl. investeringar som presenteras i investeringsbudgeten (se tabell längre ner).

FASTIGHETSBUDET, tkr*			
Verksamhet	BUDGET 2022	BUDGET 2021	Differens
Fastigheter - övergripande	3 101	3 643	-542
Gustavi Domkyrka	2 529	1 938	591
Gustavigården	849	843	6
Mariakyrkan	378	368	10
Lilla Maria	0	216	-216
Christinae kyrka	950	1 037	-87
Hagakyrkan	622	612	10
Haga församlingshem**	-988	-821	-167
Vasakyrkan	1 172	1 243	-71
Vasa församlingshem	937	911	26
Annedalskyrkan	979	938	41
Guldhedskyrkan	954	1 415	-461
Johannebergskyrkan	1 513	1 249	264
Buråskyrkan	774	793	-19
	13 770	14 385	-615

*Observera att personalkostnader för fastighet (förvaltning, vaktmästeri och lokalvård) inte ingår i fastighetsbudgeten, utan i personalbudgeten.

**Observera att Haga församlingshems intäkter överstiger kostnaderna – därmed blir resultatet en negativ utgift.

¹ Underhållsplanen ligger i fastighetssystemet Incit Expand. Läs mer i avsnittet *Underhållsplan*.

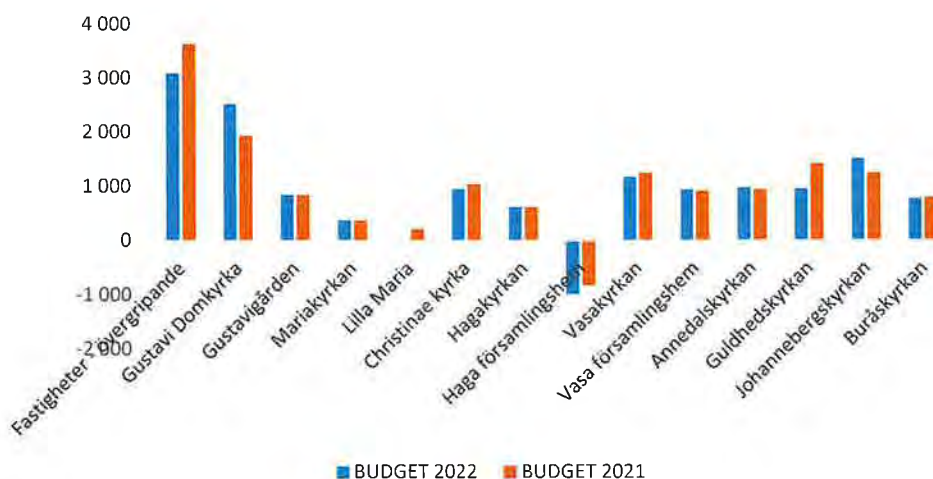
² Vård- och underhållsplaner rör kulturminnesskyddade kyrkobyggnader och är en förutsättning för att söka kyrkoantikvariatisk ersättning. Vård- och underhållsplanen antas av kyrkorådet.

³ Investerings- och fastighetsbudgeten utgörs av:

- **Intäkter:** Interna och externa intäkter samt KAE, t.ex. från förskola, gemensamma verksamheter och hyror.
- **Drift:** Kostnader för t.ex. energiförbrukning, arrenden, städning, sophämtning, försäkringar, bevakning, service och konsultarvoden.
- **Underhåll:** Felavhjälpande reparationer och underhåll från underhållsplanen.
- **Underhålls- och investeringsprojekt:** Åtgärder från projektplanen - större underhållsåtgärder, reinvesteringar och investeringar
- **Avskrivningar:** Tidigare och planerade investeringar.

 K B-S

Fastighetsbudget, tkr

INVESTERINGSBUDGET (tkr)			
Objekt/Projekt	Budget 2022	Budget 2021	Differens
Projektering, kommande projekt	100	75	25
Johannebergsprojektet	200		200
Energi- och miljöåtgärder	150	0	150
Projekt	4 428	3 300	1 128
KAE projekt	-2 983		-2 983
	1 895	3 375	-1 480
Avskrivningar (till resultatbudget)	73	100	-27

Observera att vid KAE-projekt kan resultatpåverkan och likviditetspåverkan infalla olika år.

Projekt och underhåll 2022

De två största projekten i Projektplanen 2022 är:

Vasakyrkan, omläggning delar av tak

Kyrkans taktytor är omlagda under olika tidsperioder. Några taktytor på långskeppet mot öst omfattas av denna omläggning. Läckage har upptäckts på några ställen och åtgärdas i samband med omläggningen.

Domkyrkan, målning av fönster och renovering portar

Domkyrkans fönster renoverades 2012. Nu efter tio år finns behov för en underhållsmålning. En statusbesiktning har utförts och då konstaterade man att samtliga portar snarare bör renoveras.

KBS

Övriga projekt under 2022 är:

- Guldhedskyrkan, ombyggnad ventilation
- Johannebergskyrkan, textilförvaring
- Vasa församlingshem, hiss modernisering
- Energi- och miljöåtgärder⁴
- Johannebergsprojektet

Övrigt underhåll

Utöver underhållsåtgärder i projektplanen planeras bland annat följande åtgärder: Fönster i trapphus i Gustavigården, underhåll av kyrkklockor, byte av äldre elledningar i torn i Vasakyrkan, målning av tak i Gustavigården, vård- och underhållsplan för Domkyrkan.

Detta underhåll budgeteras på *fastigheter - övergripande* då det behöver finnas en flexibilitet i händelse av ändrade planer av anledningar som inte kunnat förutses eller påverkas. Åtgärder hämtas från underhållsplanen och behov av åtgärd prövas vid fastighetsöversyner samt avstämningar med servicebyråns fastighetsenhet.

Underhållsplan

I underhållsplanen finns de flesta åtgärder för samtliga byggnader med tidsintervaller och kostnader. Kostnaderna är grovt beräknade. Utifrån detta uppgår det långsiktiga underhållsbehovet (evig kostnad per år) för samtliga byggnader till **8,56 Mkr/år**. Kostnader för förstudier och konsultkostnader tillkommer vid större projekt. Kyrkoantikvarisk ersättning kan erhållas vid flertalet av åtgärderna vilket i så fall resulterar i en lägre nettokostnad.

Underhållsplanen uppdateras kontinuerligt och ambitionen är att lägga till de underhållsåtgärder som i nuläget saknas, t.ex. orgelunderhåll, dräneringsbehov och installationer som lås- brand- och larmsystem. Med dessa uppdateringar kommer den genomsnittliga årskostnaden att öka samtidigt som planen ger en mer heltäckande bild av pastoratets underhållsbehov.

Utöver underhållsplanens årliga åtgärder finns en underhållsskuld med betydande eftersatt underhåll som inte genomförts tidigare år och som delvis ärvdes från samfälligheten. Det är av vikt att också dessa genomförs eftersom underhålls som skjuts på tiden kan bli mer kostsamma än om de utförs i tid.

För att hålla nere underhållskostnaderna i liggande budget har inre underhåll i stort sett prioriterats bort och huvudsakligen utförs enbart underhåll av byggnadernas skal (tak, fasad, fönster) och andra delar som kan utgöra en risk. Inte heller verksamhetsanpassningar prioriteras om de inte är nödvändiga eller kan medföra positiva ekonomiska effekter.

⁴ Åtgärd för att uppnå pastoratets energisparmål på 0,5 procent per år.

KB-S
MP

4. Personalbudget - MBL

Personalbudget har upprättats i enlighet med tidigare fastställt och efter hand reviderat organisationsschema. I enlighet med omorganisationens sparkrav (se Strategidokumentet, bilaga E) kalkyleras i budgeten efter en minskad personalstyrka om 12 tillsvidare tjänster, vilket ger ett utslag på budgetens planår 2023 med motsvarande 5,3 Mkr.

Lönerna är angivna i 2021 års nivå och uppräknade med 1,9 procent från 2021-04-01. För planåren 2023-2024 är lönerna uppräknade med 2,3 procent.

MBL-förhandlingar avseende budget 2022 kommer att hållas 2021-10-04.

5. Gemensamma verksamheter och övriga diakonala bidrag

För följande gemensamma verksamheter sker en gemensam finansiering inom Göteborg, i enlighet med de avtal som tecknats. Ett fyraårigt avtal för Sjukhuskyrkan, Teckenspråkig verksamhet och Kriminalvården (2022-2025); och ett ettårigt avtal för Sverigefinsk verksamhet, Kyrkan i Högskolan och Verksamheten för personer med intellektuell funktionsvariation (2022).⁵

Styrgruppen har under 2020 gjort en utvärdering av verksamheterna för att gemensamt avgöra fortsättningen efter 2021. Utifrån den fördelningsmodell som fastställts får Domkyrkopastoratet därmed bidrag för Sjukhuskyrkan, Kyrkan i Högskolan samt Verksamheten för personer med intellektuell funktionsvariation om totalt cirka 7,4 Mkr, men betalar samtidigt sin andel av bidrag till alla åtta resursenheter med cirka 1,5 Mkr.

Övriga diakonala bidrag som Kyrkorådet föreslår ses i följande tabell:

Diakonala bidrag (tkr)	Förslag 2022	Budget 2021
Stöd till Kyrkans Jourtjänst	250	250
Stöd till Kyrkans familjerådgivning	250	250
Stöd till Göteborgs kyrkliga Stadsmission	1 500	1 500
Summa:	2 000	2 000

Vad gäller det kommunala bidraget till fristående förskolor – för pastoratets del *förskolan Trädet* – räknar kalkylen med samma bidrag för 2022 som under 2021.

⁵ De gemensamma verksamheterna är fördelade enligt nedan:

- Sjukhuskyrkan, Carl-Johans pastorat, Örgryte pastorat och Domkyrkopastoratet
- Teckenspråkig verksamhet, Carl-Johans pastorat
- Sverigefinsk verksamhet, Carl-Johans pastorat
- Kyrkan i Högskolan, Domkyrkopastoratet
- Verksamhet för personer med intellektuell funktionsvariation, Domkyrkopastoratet
- Kriminalvården, Backa pastorat

K B-S
M

6. Finansiella poster

Danske Bank⁶ är domkyrkopastoratets nya förvaltare.

Domkyrkopastoratets värdepappersinnehav består idag av cirka 54,6 Mkr. Utdelning har till och med 2020-08-31 erhållits med cirka 1,07 Mkr. Utdelnings-/ränteintäkter har för 2022 budgeterats med 2 Mkr jämfört med 800 tkr för 2021. Det låga budgetbeloppet 2021 valdes med anledning av pandemins effekter på finansmarknaden. Bankavgifter för portföljförvaltning är budgeterade med 260 tkr. Därtill kommer utdelningar på prästlönetillgångar budgeterat med 200 tkr. I Resultatbudgeten (se bilaga A) inkluderas utdelningar under *Resultat från finansiella anläggningstillgångar*. Prästlönetillgångar är redovisade under *Verksamhetens intäkter* och bankavgifter är redovisade bland *Övriga externa kostnader*.

7. Balansbudget, likviditet och målsatt kapital

Syftet med bestämmelserna om målsatt kapital är att säkerställa en långsiktig ekonomisk planering med begreppet god ekonomisk hushållning som utgångspunkt. Det egna kapitalet ska vara så stort att det utgör en betryggande buffert för ekonomiska påfrestningar. Bestämmelserna beslutades av kyrkomötet 2006 och ersatte då de tidigare bestämmelserna om budgetbalanskrav.

Eget kapital är enhetens nettoförmögenhet, det vill säga skillnaden mellan tillgångar och skulder i balansräkningen. Om enheten inte skulle ha några skulder överhuvudtaget, skulle eget kapital motsvara värdet på samtliga tillgångar. Eget kapital talar om hur tillgångarna är finansierade, det är ett nyckeltal och inget disponibelt kapital som kan användas för utbetalningar. Eget kapital ökar vid överskott i resultaträkningen och minskar vid underskott.

Att ha underskott i resultaträkningen innebär att ha större utgifter än inkomster och därmed större utbetalningar än inbetalningar. För att kunna hantera underskott måste därför pastoratets tillgångar tas i anspråk för att täcka utbetalningarna. I första hand kan de likvida tillgångarna användas. Skulle det inte räcka till får anläggningstillgångarna tas i anspråk genom försäljning och realisering av deras värde. Ett ytterligare alternativ är att lösa finansieringen genom upplåning. Se Kassaflödesanalys (bilaga D).

2019 fastställde kyrkofullmäktige ett Målsatt kapital om 130 Mkr (se Balansbudget, bilaga C). Det budgeterade underskottet för 2022 påverkar det egna kapitalet med -5,5 Mkr. Det utgående värdet (2022-12-31) på det egna kapitalet blir då 176,6 Mkr, under förutsättning att prognosen för 2021 (+10,2 Mkr) håller.

⁶ Tidigare låg innehavet på SEB. Pga. flytten behövde innehavet likvideras och placeras i nya instrument hos den nya förvaltaren Danske Bank.

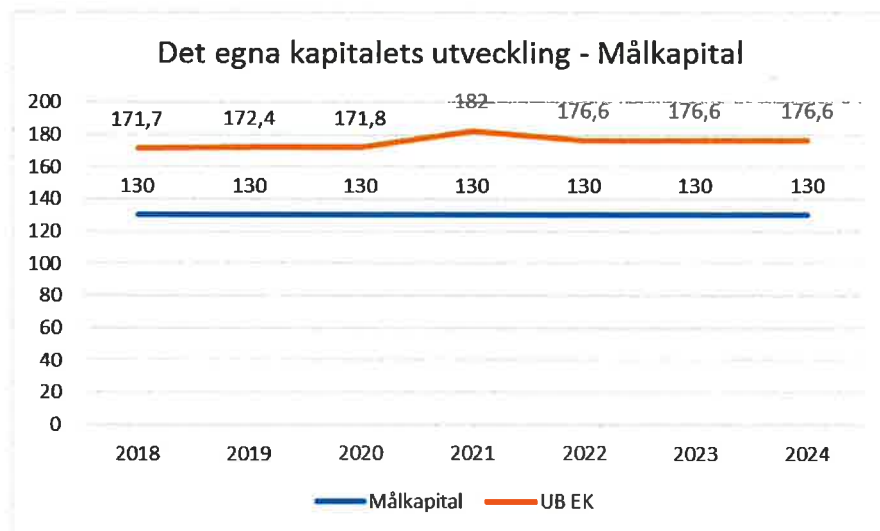
K B S

Utveckling av det Egna kapitalet, 2018-2024

Målkapital; 130 mkr				
<i>Röda siffror är PROGNOS-siffror</i>				
	Målkapital	Resultat	IB EK	UB EK
				169
2018	130	2,7	169	171,7
2019	130	0,7	171,7	172,4
2020	130	-2,09	172,4	171,8
2021	130	10,2	171,8	182
2022	130	-5,5	182	176,6
2023	130	0	176,6	176,6
2024	130	0	176,6	176,6

IB EK: Ingående Balans Eget Kapital

UB EK: Utgående Balans Eget Kapital

 K B-S

8. Barnkonsekvensanalys (BKA) och Hållbarhetsanalys

Ett förslag till barnkonsekvensanalys och hållbarhetsanalys har arbetats fram för pastoratet inför kyrkofullmäktiges fastställande av budget 2021-11-10.

1. Innebär beslutet att barns och ungdomars bästa sätts i främsta rummet?

Ja. Barnets särställning i Svenska kyrkan och FN:s barnkonvention utgör grunden för att barnets perspektiv prioriteras i pastoratet. Budget 2022 omfattar samtliga verksamheter inom Domkyrkopastoratet. Domkyrkopastoratet erbjuder barn och ungdomar undervisning bland annat inom kör- och barnverksamhet och vid konfirmationsundervisning. Undervisningen syftar till att förmedla kristen tro.

Barnens bästa är i främsta rummet. Också pastoratets förskola arbetar med den inriktningen. Förslaget värnar verksamheten för åldersgruppen 0-25, inga neddragningar planeras där. Genom samverkansområden Konfirmander samt Skola och undervisning sätts barnen ytterligare i fokus, enligt församlingsinstruktionens inriktning.

2. Innebär förslaget till beslut att sociala, ekonomiska, andliga och kulturella rättigheter beaktas? (inklusive minoritets- och urbefolkningsfrågor)

Pastoratets församlingar ska självständigt och tillsammans med andra aktörer i samhället arbeta och agera för att värna människors värde, värdighet och rättigheter. Pastoratets församlingar vill stå i dialog med stadens beslutande organ och förvaltningar. För att inte svika sitt uppdrag som kyrka vill pastoratet också kunna vara en kritisk röst när människovärdet kränks genom förtryck, främlingsfientlighet eller social och ekonomisk utsatthet. Ett led i detta arbete är att bli en än mer inkluderande och välkomnande kyrka. Därför genomgår pastoratet under 2021 diplomering enligt Regnbågsnyckel.

Modersmålet är trons och det innersta livets språk. Gudstjänster och församlingsverksamhet på andra språk än svenska bedrivs i samverkan med stadens övriga pastorat och församlingar. Gudstjänster och kyrkliga handlingar på tyska, finska och teckenspråk ingår.

3. Innebär förslaget till beslut att barns och ungdomars rätt till en god hälsa beaktas?

Miljö och arbetsmiljö är centrala frågor i Svenska kyrkans arbete. Verksamheten i Domkyrkopastoratet utgår från att kyrkan har ansvar för att värna Guds skapelse. Pastoratet vill kontinuerligt bevaka och uppdatera sitt miljöarbete samt uppmuntra människor att bidra till en hållbar utveckling och rättvis fördelning av jordens resurser. Läs mer om vårt miljöarbete under punkt 5.

Pastoratets församlingar arbetar på olika sätt för att bereda plats för barn i gudstjänsten och undervisningen.

4. Innebär förslaget till beslut att särskild hänsyn tagits till funktionsnedsatta barns och ungdomars behov?

Tillgängliga hus och tillgängliga aktiviteter är en förutsättning för att kunna möta särskilda behov och människors olika förutsättningar. Domkyrkopastoratet erbjuder verksamhet i

ld
K B-S
AP

Guldhedskyrkan med särskild inriktning på människor med funktionsnedsättning. Verksamheten är öppen för människor från stadens samtliga församlingar.

5. Klimatförändringar påverkar barn. Vilka konsekvenser förväntas beslutet få, direkt eller indirekt, för miljön och klimatet?

I pastoratets Miljövision fastslås att:

- Vårt miljöengagemang ska genomsyra all vår verksamhet och prägla hela vårt dagliga arbete.

Ovanstående skrivelse lever pastoratet upp till genom ett omfattande miljöarbete. I pastoratets miljöplan (se Sammanfattning: Verksamhetsplaner 2021) planeras för åtgärder inom samtliga områden.

I Ett biskopsbrev om klimatet står:

- Gör konkreta handlingsplaner i syfte att uppnå klimatneutrala verksamheter så fort som möjligt, med sikte på 2030.

I pastoratets Miljöpolicy konkretiseras ambitionen:

- Vårt miljöarbete syftar till att minimera det ekologiska fotavtrycket. Detta arbete ska genomsyra all verksamhet och alla beslut.

För att säkerställa att detta efterlevs har kyrkorådet antagit en vidgad barnkonsekvensanalys som innebär att samtliga beslut även ska föregås av en *hållbarhetsanalys*.

I Församlingsinstruktionens tredje prioriterade område står att:

- Domkyrkopastoratet ska leva upp till kraven på en miljömedveten kyrka som tar sitt skapelseansvar på allvar. Domkyrkopastoratet ska vara aktivt pådrivande och självrannsakande i arbetet för en hållbar kyrka och en hållbar stad.

I fastighetsbudgeten för 2022 finns ett särskilt utrymme för energi- och klimatsatsningar. Det innebär investeringar som i sin tur kommer leda till sänkt koldioxidutsläpp samt sänkta energikostnader. I verksamhetsbudgeten finns ett mindre utrymme för det resterande miljöarbetet.

6. Har barns synpunkter inhämtats inför beslutet?

Nej. Budgetdokumentet och resurstilldelningen har inte tagits upp vid samlingar med barn.

K B-S

9. Bilagor

- A. Resultatbudget
- B. Fastighet: Projektplan 2022-2024
- C. Balansbudget
- D. Kassaflödesanalys
- E. Strategidokumentet

K B-S
M

Domkyrkopastoratet

Budget 2022

FLERÅRSBUDGET

Resultatbudget (tkr)	Bokslut 2020	Prognos 2021	Budget 2022	Plan 2023	Plan 2024
Verksamhetens intäkter					
Kyrkoavgift	96 968	95 028	94 226	96 513	97 340
Ekonomisk utjämning	- 21 503	- 22 105	- 22 028	- 22 688	- 22 541
Utdelning från prästlönetillgångar	144	177	200	200	200
Erhållna gåvor	748	429	403	411	419
Erhållna bidrag	10 471	7 279	9 320	10 105	10 324
KAE som avser underhåll	737		1 704	2 337	2 400
Övriga bidrag	9 734	7 279	7 616	7 768	7 924
Nettoomsättning	9 133	10 901	12 761	13 016	13 277
Förväntade intäkter ifrån lokalförsörjningsplan					846
Övriga verksamhetsintäkter	130	-			-
Summa verksamhetens intäkter	96 091	91 709	94 882	97 558	99 865
Verksamhetens kostnader					
Kostnader för varor, material m.m.				-	-
Övriga externa kostnader	- 34 629	- 29 695	- 37 020	- 38 108	- 39 226
Personalkostnader	- 58 480	- 57 737	- 60 060	- 61 441	- 57 433
Personalminskning				5 300	
Av- och nedskrivningar av anläggningstillgångar	- 5 368	- 5 634	- 5 295	- 5 309	- 5 205
Övriga verksamhetskostnader					
Summa verksamhetens kostnader	- 98 477	- 93 066	- 102 375	- 99 558	-101 864
VERKSAMHETENS RESULTAT	- 2 386	- 1 357	- 7 493	- 2 000	- 2 000
Resultat från finansiella investeringar					
Resultat från andelar i koncernföretag m.m.					
Resultat från finansiella anläggningstillgångar	1 113	11 598	2 000	2 000	2 000
Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter	2	5			
Räntekostnader och liknande resultatposter	- 3	- 3			
Resultat efter finansiella poster	- 1 274	10 243	- 5 493	- 0	0
Bokslutsdispositioner					
Skatt på resultat från näringsverksamhet					
ÅRETS RESULTAT	- 1 274	10 243	- 5 493	- 0	0

2021-09-27

Handwritten signature and initials, possibly 'A B-S', with a flourish below.

Domkyrkopastoratet

Budget 2022

FLERÅRSBUDGET

Balansbudget (tkr)	Bokslut 2020	Prognos 2021	Budget 2022	Plan 2023	Plan 2024
TILLGÅNGAR					
Anläggningstillgångar					
Materiella och Immateriella anläggningstillg.	112 044	109 629	106 229	103 233	98 378
Finansiella anläggningstillgångar	71 620	78 153	78 153	78 153	78 153
Summa anläggningstillgångar	183 664	187 782	184 382	181 386	176 531
Omsättningstillgångar					
Varulager		-	-	-	-
Kortfristiga fordringar	7 520	4 433	9 103	10 723	10 073
Kortfristiga placeringar		-	-	-	-
Kassa och bank	4 504	11 716	4 953	6 329	11 835
Summa omsättningstillgångar	12 024	16 149	14 056	17 052	21 908
SUMMA TILLGÅNGAR	195 688	203 931	198 438	198 438	198 438
EGET KAPITAL OCH SKULDER					
Eget kapital					
Balanserat resultat	173 089	171 815	182 058	176 565	176 565
Församlingskyrkas fastighetsfond					
Årets resultat	- 1 274	10 243	- 5 493	- 0	0
Summa eget kapital	171 815	182 058	176 565	176 565	176 565
Obeskattade reserver					
Avsättningar		-	-	-	-
Skulder					
Långfristiga skulder		-	-	-	-
Kortfristiga skulder	23 873	21 873	21 873	21 873	21 873
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER	195 688	203 931	198 438	198 438	198 438

* Vid upprättande av balansbudgeten har balansposternas detaljeringsgrad begränsats.

Kontroll-summa (ska vara noll)

0 0 0 0 0

KA
K B-S
HP

Domkyrkopastoratet

Budget 2022

FLERÅRSBUDGET

Kassaflödesanalys (tkr)	Bokslut 2020	Prognos 2021	Budget 2022	Plan 2023	Plan 2024
Den löpande verksamheten					
Resultat efter finansiella poster	- 1 274	10 243	- 5 493	- 0	0
<i>Justering för poster som inte ingår i kassaflödet</i>					
Av- och nedskrivningar	5 368	5 634	5 295	5 309	5 205
Ökning/minskning av avsättningar					
Resultat vid försäljning av anläggningstillgångar	416	- 10 206	-	-	-
Övriga poster som inte ingår i kassaflödet					
Betald inkomstskatt avseende näringsverksamhet					
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändring av rörelsekapital	4 510	5 671	- 198	5 309	5 205
Kassaflöde från förändring i rörelsekapital och långfristig gravskötselsskuld (ökning/minskning)					
Ökn(-)/Min(+) Varulager					
Ökn(-)/Min(+) Kortfristiga fordringar	- 1 005	3 087	- 4 670	- 1 620	650
Ökn(+)/Min(-) Kortfristiga skulder	4 792	- 2 000			
Ökn(-)/Min(+) Långfr. fordran till begravningsverks	-	-	-	-	-
Ökn(+)/Min(-) Långfristig gravskötselsskuld					
Ökn(+)/Min(-) Långfr. skuld till begravningsverks.	-	-	-	-	-
Förändring av rörelsekapital	3 787	1 087	- 4 670	- 1 620	650
Kassaflöde från löpande verksamheten	8 297	6 758	- 4 868	3 689	5 855
Investeringsverksamheten					
Förvärv/tillverkning av anläggningstillgångar	- 10 182	- 3 375	- 4 878	- 3 025	350
KAE som avser investeringar		156	2 983	713	
Försäljning av materiella anläggningstillg.	10				
Förvärv av finansiella anläggningstillgångar	- 39 545	- 58 056			
Försäljning av finansiella anläggningstillgångar	38 499	61 729			
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-11 218	454	- 1 895	- 2 313	350
Finansieringsverksamheten					
Upptagna lån	-	-			
Amorteringar	-	-			
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	-	-	-	-	-
Årets kassaflöde	- 2 921	7 212	- 6 763	1 376	5 505
Likvida medel vid årets början	7 425	4 504	11 716	4 953	6 329
Likvida medel vid årets slut	4 504	11 716	4 953	6 329	11 835
Specifikation av likvida medel					
Kortfristiga placeringar					
Kassa och bank	4 504	11 716	4 953	6 329	11 835
Belopp vid årets slut	4 504	11 716	4 953	6 329	11 835

Kontroll-summa (ska vara noll)

0 0 0 0 0

Projektplan 2021-2024 (tkr).
Domkyrkopastoratet

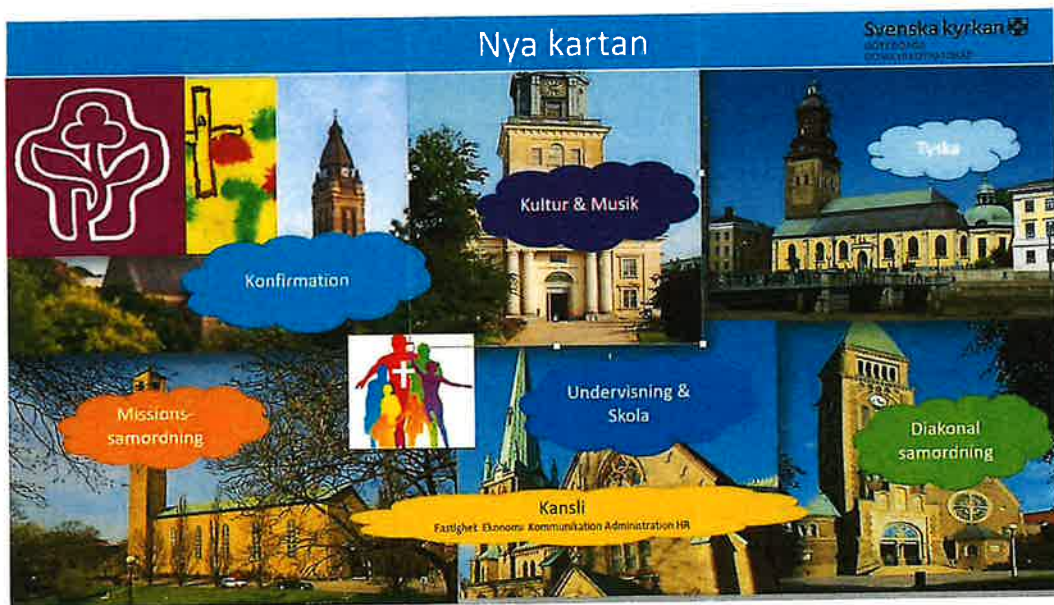
Uppdaterad 2021-03 och 2021-09

Projekt nr	Objekt (projekt)	UH eller inv i %	UH	Inv	Beviljat t.o.m. 2020	Budget 2021	Budget 2022	Projektplan		Beräknad kostnad	Diff ans/kostn	KAE belopp	Netto UH	Netto inv.	Totalt	
								Budget 2023	Budget 2024						Kostnad inkl KAE	Avskr per år
	Annedalskyrkan, ombyggnad tornfasad mot söder	100%	100%	0	0	100			3 000	3 100	0	1 550	1 550	0	1 550	
1012	Vasa församlingshem, omläggning kopparktak	0%	100%	50	50	100	100	1 750		1 905	-5	0	1 905	1 905	48	
1016	Vasa församlingshem, renovering församlingshemskök	0%	100%	500	500					542	-42	0	542	542	27	
1017	Guldherkyrkan, textiltförvaring	0%	100%	207	207					207	0	156	0	51	51	5
1020	Burskyrka, ny ventilation	0%	100%	100	3 300					2 500	900	0	2 500	2 500	100	
2004	Vasakyrkan, renovering fasad del av, underhåll fönster och trappor mm	100%	0%	150	150	50	50	3 050		3 250	0	1 625	1 625	0	1 625	
1013	Vasakyrkan, omläggning delar av tak	0%	100%	50	50	3 150				3 200	0	2 400	0	800	800	20
	Guldherkyrkan, ombyggnad ventilation	0%	100%			300				300		0	300	300	20	
2005	Guldherkyrka, utvändigt renovering	100%	0%	0	1 000					1 000	0	500	500	0	500	
1021	Domkyrkan, omf delar av tak samt reparation av takfot	50%	50%	0	50			1 850		1 900	0	1 425	238	238	475	6
2008	Domkyrkan, målning av fönster	100%	0%	50		1 700				1 750	0	1 172	578	0	578	
2009	Johannebergs kyrkan, fönsterunderhåll etapp 1	100%	0%	0	150	0	0	550		700	0	350	350	0	350	
1018	Johannebergs kyrkan, textiltförvaring	0%	100%	0	50	728				778	0	583	0	195	195	20
1010	Johannebergs kyrkan, lokalanpassning av församlingshem	0%	100%	0		200	200	200		696	-96	0	696	696	46	
	Johannebergs kyrkan, ombyggnad av tegelfasad kor sockel	100%	0%			50	50	950		1 000	0	500	500	0	500	
	Vasa I-hem hiss modernisering	0%	100%			250				250				250	250	13
	Energi och miljöåtgärder	0%	100%			150	150	150		450				450	450	45
	Totalt				1 107	4 550	6 778	7 000		23 528	757	10 261	5 341	7 927	12 967	

Varav investering (Inv)	3 375	4 878	3 025	350
Varav underhåll (UH)	1 175	1 900	3 975	4 500

K B-S

Strategisk plan 22

Stefan Hiller, domprost

Beslutat av Dompastoratets kyrkoråd 2021-XX-XX

AHSJ
H
KB-S

Inledning

I arbetet med att ta fram en plan för att få en budget i balans, har pastoratet sett över befintlig organisation och arbetssätt för att uppnå följande i linje med församlingsinstruktionen:

- Att som kyrka bli tydligare för Göteborgarna
- Att jobba mer tillsammans och över församlingsgränserna
- Att jobba smartare och mer ekonomiskt för att spara pengar
- Att tydligare kommunicera med kyrkans medlemmar

I arbetet har kyrkoråd, ledningsgrupp, fack, arbetsmiljökommitté och enskilda medarbetare bidragit för att skapa ett så bra underlag till beslut som möjligt.

Viktigt att påpeka är att detta är ett underlag som beslutas om av kyrkorådet den 10 juni men som sedan växer fram under kommande månader och får effekt fullt ut i andra halvan av 2022. Se tidplan sidan 8.

Samordning och effektivisering har varit viktiga ledord i arbetet, liksom omsorg om varandra, dialog och öppenhet.

Planens föreslagna åtgärder förväntas ge besparingar om ca 10 mkr för åren 2022-2024. Kyrkorådets besparingsmål enligt budgetdirektivet är 9,1 mkr för perioden.

Budgetutveckling 2021-2024

med utgångspkt 2023 år prognos KA-netto : 70551 tkr för åren 2022-2024

	AKTUELL HELÅRS- PROGNOS			
	FEBRUARI 2021	2022	2023	2024
Summa intäkter = BUDGET till förfogande	98 314	100 036	100 036	100 036
Summa kostnader	105 661	106 508	107 813	109 146
Sparmål		5 500	2 566	1 122
Resultat	-7 347	-972	289	731

MÅL Budget i
Balans
2023

1 Ny pastoratsorganisation för samverkan och inspiration

1.1 Tillsammans i staden – Församlingsinstruktion

Församlingsinstruktionen ger hela pastoratet en gemensam inriktning. Dokumentet uttrycker på vilket sätt den grundläggande uppgiften i Domkyrkopastoratet ska utföras. Människor ska komma till tro genom församlingarnas insatser, genom gudstjänst, undervisning, diakoni och mission. Församlingen är bärare och utförare av kyrkans grundläggande uppgift.

Handwritten signatures and initials: AH SJ, K B-S

Tillsammans i staden pekar ut tre prioriterade områden.

- Fokusera på medlemskommunikation för att påverka medlemsutvecklingen i positiv riktning.
- Stärka det strategiska utbytet med omvärlden för att nå ut med evangeliet, bygga relationer och utveckla samverkansformer med andra aktörer.
- Utnyttja potentialen i att vara kyrka i storstad, för att möta behov och längtan hos storstadens människor, med särskilt fokus på ålderskategorierna 0 - 40 år.

Samtliga verksamheter skall arbeta med dessa målsättningar och genom en gemensam, samlad insats framträda som kyrka.

1.2 Nya Kartan – samordning och samverkan i pastoratet

Målsättningen med att bilda ett pastorat är att arbeta gemensamt över församlingsgränserna och hjälpa varandra både vad gäller resurser och planering av verksamhet. Syftet är även att medlemmarna skall kunna få service från hela pastoratet, inte bara inom sin egen församling.

Genom att förändra vårt arbetssätt internt kommer kyrkans arbete att bli mer tydligt i staden och även öka tillgängligheten för medlemmarna. I syfte att stärka och öka samordning samt samverkan inom pastoratet kommer varje församling att tilldelas ett eller flera fokusområden, vilket innebär att respektive församling har samordningsansvar för fokusområdet inom hela pastoratet. Följande fokusområden finns, diakonalt arbete, mission, konfirmation, undervisning och skola, musik & kultur samt verksamhet på Tyska. Ambitionen är att samtliga församlingar tillsammans arbetar fram den Nya Kartan, se sid 5. Församlingarnas roll blir att samordna sitt arbetssätt och kvalitetssäkra de olika processerna utifrån ett medarbetarperspektiv. Genom att samla resurser och samordna arbetet mellan församlingarna är ambitionen att frigöra mer tid till det grundläggande uppdraget inom församlingarna. Som ett led att vara stöd och expertfunktion till församlingarna kommer ett kansli med fokus på verksamhets- och chefsstöd att fortsätta utvecklas. Kansliet kommer att förstärkas med ledning och spetskompetens inom Ekonomi, Fastighet, Kommunikation och HR samt administration.

Genom att tilldela församlingarna olika fokusområden och att stärka upp med verksamhets- och chefsstöd är målsättningen att församlingarna skall vara stabila enheter som stötts av pastoratsgemensamma resurser.

1.3 Samla kraft

Kyrkans intäkter, från kyrkoavgiften, kommer inte att öka de kommande åren utan snarare fortsätta att minska. Därför är det angeläget att pastoratet kraftsamlar och arbetar aktivt med att öka möjligheter till andra intäkter än kyrkoavgiften. Exempel är att driva verksamheter i samarbete med andra aktörer, hitta finansiering med projektstöd och andra externa medel samt etablera relationer med bidragsgivare. Ett stort bidrag som redan finns idag är alla ideella arbetsinsatser som kyrkvårdar, körsångare, unga ledare och många andra står för. Det är en fantastisk möjlighet att utveckla ideella insatser ännu mer, till exempel genom satsningar på rekrytering och utbildning av ideella krafter. Här har kyrkan en riktigt stor skattkista att ösa ur, i form av människor, byggnader med stort kulturellt värde och i form av ekonomiska medel. Det krävs att pastoratet samlar kraft och har fokus på dessa områden.

AHS
K B-S

2 Ekonomisk plan för budget i balans 2023

2.1 Plan för att minska kostnader

Lönekostnaden är den enskilt största posten i pastoratets budget. Den utgör nu ca 70 procent av samtliga utgifter och kommer att öka, om inte kraftfulla åtgärder vidtas för att samnyttja resurser, både personal och lokaler, inom pastoratet. Kyrkorådet har beslutat att budgeten skall vara i balans 2023. Sparkraven gällande de fasta kostnaderna, uppgår idag till ca 10 miljoner kronor. Sparkravet kan inte endast genomföras inom ramen för verksamhetsbudgeten utan en reduktion av tjänster måste även genomföras. För att pastoratet med sina församlingar skall ha en budget i balans 2023 krävs det att dagens organisation reduceras från 101 tjänster till 89 tjänster, d v s 12 tjänster vilket motsvarar en lönekostnad på ca 7,5 miljoner. Dessutom måste församlingarna samlokalisera sina olika delar av verksamheten, både personal och lokaler, i syfte att kunna reducera verksamhetskostnaden med ca 2,5 miljoner kronor.

2.2 Organisationsutveckling

Reduktion av antalet tjänster kommer att påverka våra medarbetare på olika sätt, både fysiskt och psykosocialt. Vikten av att kommunicera och göra medarbetarna delaktiga i det dagliga löpande arbetet kommer att öka. Arbetsgivaren och dess chefer behöver klargöra förväntningar och vara tydlig med vilka arbetsuppgifter som skall prioriteras respektive inte utföras. Arbetsgivaren är medveten om att alla de arbetsuppgifter som i nuläget genomförs av våra medarbetare inom pastoratet givetvis inte kan utföras med färre antal anställda. Reduktion av antalet tjänster kommer kräva ett förändrat arbetssätt och en samordning av resurser inom hela pastoratet. Arbetsgivaren och dess chefer kommer att behöva öka tillgängligheten för medarbetarna i syfte att bidra till att organisationsförändringen genomförs på bästa sätt.

Planen är att genomföra organisationsutvecklingen i två steg.

Första steget;

blir att fastställa en ny organisation som skall gälla från 2023, och som kommer att innehålla 89 tillsvidaretjänster istället för dagens 101 tillsvidaretjänster. I princip kommer alla yrkesgrupper att beröras av neddragning av antalet tjänster. Som ett led i att reducera antalet tjänster kommer i första hand möjliga pensionsavgångar att användas. Församlingarna ska fortsatt vara fungerande enheter som utför den grundläggande uppgiften. Neddragning av tjänster kommer att ske proportionerligt i förhållande till dagens organisation och dess behov inom de olika verksamheterna.

Andra steget;

till hösten 2021, genomförs nästa steg inom ramen för organisationsförändringen vilket innebär att fastställa vilka tjänster, inom vilka yrkesgrupper som skall tas bort. Detta arbete kommer att påbörjas

G
AH S

K B-S

direkt efter sommarledigheten. Dessutom kommer planering av arbetet med att samlokalisera olika delar inom verksamheten att intensifieras. Syftet är att nå en ännu bättre effektivitet genom att samlokalisera resurser och lokaler inom pastoratet.

2.3 Fastighetskostnader

Inför kommande budget 2022 planeras för att hitta en rimlig nivå på planerat underhåll och projekt. Detta för att uppnå en nettokostnad vad gäller fastigheter på ca 17 Mkr samt att skjuta upp fastighetsunderhåll där det är möjligt de närmaste 5 åren. Dessutom planeras för att hitta en långsiktigt rimlig nivå på fastighetsunderhållet från år 2023.

En minskning av kostnader kan med tiden mötas med en ökning av intäkter, vilket möjliggör ytterligare underhåll. En mer återhållsam fastighetsbudget skulle kunna ge upp till 1,5 miljoners besparing.

2.4 God hushållning

Att förvalta våra medel på bästa sätt gäller hela tiden och är ett kontinuerligt uppdrag. Att i långa loppet skapa en medvetenhet och bygga en kultur kring att vi alltid har begränsade resurser, är en del i uppdraget. Nu budgeterar hela pastoratet för lägre kostnader i all verksamhet för att utmana tankesätt, och tvingas genomlysna varje utgiftspost. Vad är nödvändigt och vad kan vi avvara? Allt behöver prövas i relation till målsättningarna. Vi uppskattar besparingsmöjligheten till ca 1 miljon kronor.

3 Nya kartan – samordning

1. Gemensamt fokus på Konfirmation leder till ett större utbud av konfirmationsmöjligheter för pastoratets medlemmar men också besparingsmöjligheter genom samordning.
2. Genom diakonal samverkan ges ökad tillgång till diakonal kompetens. Gemensamma arbetssätt och metoder, för exempelvis ekonomiskt stöd, kan ge större effektivitet.
3. Gemensamt fokus på Missionssamordning ger större effekt och tydlighet i utåtriktad kommunikation av kyrkans grundläggande uppdrag att bära evangelium.
4. Undervisning & Skola samordnas för tydligare erbjudande till pastoratets skolor om samverkan och studiebesök mm.
5. Musik och kulturverksamhet samordnas vilket leder till ett tydligare erbjudande om konsertverksamhet och samordning bland musiker vad gäller hantering av det kyrkliga uppdraget i hela pastoratet. Detta sätter fokus på vad vi erbjuder, till vilket pris, när och för vilka medlemmar.

6. Verksamhet på tyska. Denna samordning handlar om att möta tysktalande invånare och besökare i en församling som har bestått av invandrare sedan den grundades för snart 400 år sedan. Samordningen syftar till att hela pastoratets erbjudande ska vara känt och anpassat (inte minst språkligt) för denna grupp av medlemmar.
7. Medlemskommunikation, samlokaliseras och förstärks med tydlig ledning och mer digital kompetens.
8. Vaktmästarfunktion grupperas i verksamhets-vaktmästare och fastighetsdrift. Verksamhetsvaktmästare jobbar i flera församlingar och leds av församlingsherdarna. Driftspersonal (med mer fokus på hantverkarkunnighet, lokalvård, postgång och IT) arbetar inom hela pastoratet och samlas under kansliets fastighetsfunktion. Detta ger tydlig fokus på verksamhetens "boxar" och större möjlighet att minska kostnader, till exempel för externa hantverkare
9. Administratörer, bokning och expedition samlas under gemensam funktion för större flexibilitet och kompetensutbyte.

Den nya kartan har ambition till ökad samverkan i pastoratet, tydligt fokus på den grundläggande uppgiften och större effektivitet

M
 AH S
 #
 K B-S

4. Riskbedömning inför ändring av verksamhet

Ledningsgruppen har under april och maj månad informerat Arbetsmiljökommittén, samtlig personal och arbetstagarorganisationerna Vision, Kommunal, Kyrka och Lärarförbundet att en organisationsförändring måste genomföras för att kunna få budgeten i balans till 2023.

Information enligt MBL § 19, som lämnades i maj månad, innebar både neddragning av antalet tjänster och samlokalisering av resurser och lokaler i syfte att nå en bättre effektivisering inom pastoratet och dess olika församlingar. Riskbedömning inför förändring av organisationen har påbörjats och kommunicerats med Arbetsmiljökommittén och Kyrkorådet. Under slutet av maj och början av juni månad har personalen fått möjlighet att medverka och komplettera riskbedömningarna utifrån ett generellt perspektiv. Riskbedömningen genomfördes inom ramen för APT-träffar, som hölls av respektive verksamhetschef.

Riskbedömningar på avdelnings- och individnivå kommer genomföras under hösten när den nya organisationen fastställts.

Bifogas; Riskbedömningar på övergripande nivå och som avser förändring av nuvarande organisation(bilaga 1a); neddragning av antalet tjänster samt samlokalisering av olika delar inom verksamheten (bilaga 1 b).

Handwritten signatures and initials in blue ink, including "AH S" and "K B-S".

5. Tidplan gällande förändring av verksamhet/organisation

Datum	Tid	Aktivitet	Deltagare	Notering
15 april	9.30 – 10.00	Info om processen; tidsplan + innehåll	ledningsgrupp	
22 april	8.30-10.30	Fördelning av arbetsuppgifter	ledningsgrupp	
27 april	13.30-14.30	Information/Dialog – org utveckling	AMK	Kallelse 15 april
27 april	14.45 -15.45	Information org utveckling; MBL § 19	Vision, KyrkA	Kallelse 15 april
28 april	Kvällen	Information om Kartan – ny org	KR	Kallelse
29 april	10.00 – 10.30	Dialog Kartan – vad har gjorts, vad skall göras	ledningsgruppen	
MAJ				
3 maj	15.00 – 16.00	Information org utveckling MBL § 19	Kommunal, Lärarförbundet	
4 maj	13.00	Information om processen, Organisationsutveckling	All personal	Stefan meddelar, via intranätet
6 maj	13-15.00	Dialog Kartan; avrapportering	ledningsgruppen	
7 maj	16-18.00	Dialog Organisationsutveckling 12-frågor	KR	
19 maj	14-16.00	Dialog Organisationsutveckling 12-frågor	AMK	Kallelse 12 maj
20 maj	8.30 – 10.30	Summering; organisationsutveckling	ledningsgruppen	
V 21-22		APT med riskbedömning i resp verksamhet	All personal	
26 maj	8.00-10.00	Presentera nya organisationen – + riskbedömning, 12 frågor	AU	Kallelse Mitten maj, Stefan
27 maj	8.30 -10.30	Återkoppling från AU	ledningsgruppen	
JUNI				
3 juni	8.30 – 10.30	Dialog nya organisationen	ledningsgruppen	
10 juni	18.00-21.00	Beslut om ny organisation, antal tjänster + besparing inom olika delar av verksamheten	KR	
21 /22 juni	13-15.00	MBL § 11 förändring av verksamheten, ny organisation med färre tjänster samt samlokalisering	Vision, Kommunal, Lärarförbundet, KyrkA	Kallelse 11 juni

 AH S
 KB-S

SEPTEMBER				
Vecka 35, början sept		Informera om nya organisationen	All personal	Kallelse ca 25 augusti
9 Sept		Dialog - ny organisation	Ledningsgruppen	
Sept		Riskbedömningar - respektive yrkesgrupp som berörs	Resp chef, APT träffar	
22 sept		Riskbedömning	AMK	
OKTOBER				
1 oktober		Presentera konsekvens av färre antal tjänster, påverkan yrkesgrupper + riskanalys	AU	
7 oktober	13.00 – 16.00	Förhandla om arbetsbrist på individnivå	Varje fack för sig	
14 oktober	13.00 – 16.00	Förhandla om arbetsbrist på individnivå	Varje fack för sig	
15 oktober	13.00 – 16.00	Förhandla om arbetsbrist på individnivå	Varje fack för sig	
18 oktober	13.00 – 16.00	Förhandla om arbetsbrist på individnivå	Varje fack för sig	
20 oktober	Kvällen	Kyrkorådet informeras om ev uppsägningar på grund av arbetsbrist Beslut om budgetförslag 2022	KR	
NOVEMBER				
1 -5 november		Omplaceringar och uppsägningar verkställs	Ledningsgruppen	
10 november		Budget för år 2022 fastställs	KF	
17 november		Dialog om budget 2022	AMK	
18 november		Dialog budget	Ledningsgruppen	
25 november		Förhandla om budget för 2022	Samtliga fack MBL § 11	Kallelse 11 nov 11

Bilaga 1 a

Riskbedömning

Avseende neddragning av tjänster, oavsett yrkesområde

Följande riskkällor har identifierats:

- Ökad arbetsbelastning för de som blir kvar
- Arbete i nya miljöer
- Nya arbetslag/gruppsammansättningar
- Liten påverkansmöjlighet/lågt inflytande
- Oro på krav om att det krävs 100 % tjänster
- Brister i samarbetet med externa kontakter
- Oklara ansvarsområden
- Risk att vi missar grundläggande uppdrag
- Ändrat arbetssätt
- Kompetensbrist
- Brister i samarbetet
- Hot o våld/ensamarbete
- Oklara ansvarsområden
- Svåra/komplicerade arbetsuppgifter
- Oro att vi inte lyckas med FIN-ambitionen
- Oro för att medarbetare tar det i egna händer om det inte får hjälp tillräckligt snabbt

Åtgärder från arbetsgivaren:

- Tydliga arbetsbeskrivningar
- Tydliga rollbeskrivningar, mandat, befogenheter
- Tydlig gränsdragning gentemot olika befattningar
- Tydlig prioritering vad som skall göras och inte göras
- Skapa vikänsla
- Sätta realistiska mål, god framförhållning
- Ev kompetenshöjande insatser
- Tydliga förväntningar
- Regelbundna avstämningar
- Närvarande ledarskap . tillgänglighet – feedback, coaching-vägledning
- Säkerställa kompetensen
- Tydlig organisation med tydliga beslutsvägar

AHS
HP
KB-S

Bilaga 1 b

Riskbedömning

Avseende samlokalisering av olika delar av verksamheten

Följande riskkällor har identifierats:

- Nya arbetsgrupper
- Stor arbetsmängd
- Förväntas klara fler uppgifter
- Tidspress
- Krav på att arbeta 100 procent
- Nya lokaler
- Fysiska arbetsmiljön
- Brister i samarbetet
- Hot o våld
- Ensamarbete
- Om ej sitta i församlingar, utan gemensamt, svårt veta vad som är på G
- Tydlig fördelning inom grupper
- Sämre kommunikation

Åtgärder från arbetsgivaren:

- Tydliga arbetsbeskrivningar
- Tydliga gränsdragningar
- Tydliga förväntningar
- Kompetenshöjande insatser
- Regelbundna avstämningar
- Tillgänglighet från ledningen
- Skapa vi-känsla
- Tydlig organisation med tydliga beslutsvägar